ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, ВКП(б)-гэй Улан-Удын горкомой орган

№ 240 (6160)
ДЕКАБРИИН 7
ПЯТНИЦА
1951 он

Сэн 20 мүнгэн.

КООПЕРАТИВНА ОРГАНИЗАЦИНУУДАЙ ХҮДЭЛМЭРИ УЛАМ ҺАЙЖАРУУЛХА

...шевигүүдэй парти болбол ...э арадай баян тэниглэн ...ые саашадань хүгжөөн ...улха хэрэгтэ шэнэ, шэнэ ам...уудые хангаи, манай оро...оммунизмын илалта тээшэ ...э.

...омышленностиин амжалта...р хүгжэһэнэй ба хүдөө ажа...ухэй эд үйлэдбэрилгын урга...ашаар, үргэн хэрэглэлэй эд ...уудые бүтээн гаргалга ни...ргэдхэгдэжэ байна. Нүхэр ...ай үүсхэлээр, энэ жэлдэ ...ельство болбол жэлэй түсэ...араалатлаһанһаа гадуур эдеэ ...ба промышленна товарну...лэдбэрилгэ ехэдхэхэ хэм...дые абаа». (Л. П. Берия).

...тэй хамта, ниитын хэрэглэ... товарнуудай сэнгүүдые ходо...ндаруулха политика манай...үүлэгдэнэ. Энэ жэлэй март ...э хоолой ба промышленна то...ай талаар гүрэнэй рознич...үүд шэнээр химдаруулагда...элмэришэд ба албахаагша...доото салин хүлһэн улам саа... ургаа, промышленна товар... химдаруулагдаһан сэнгүү...бадаг болоһон ушарһаа та...ай гаргашануудынь хороо. ...нтэй дашарамдан эд хэрэг...эй худалдан абаха шадаба... улам дээшэлээд, бүри олон ...ба бүри һайн шанартай эд ...үүдые хэрэглэдэг болоһон

...зоной улам ургажа байгаа ...үүдые хангаха имагта шу...рилгые худалдаа наймаа ...эг организацинуудай, тэрэ ...эд хэрэглэгшэдэй коопера...мхи зургаануудай бэелүүл...элитэ. Эдэнэр социалисти... Эхэ оронойнгоо түгэс хүсэ...һалбаран мандахын түлөө, ...адай материальна, культур...байдалай хэмжээнэй шэнэ ...тын түлөө тэмсэлэй тон шу...участок дээрэ табигдаһай

...тскэ худалдаа наймаае хүг... хадаа угаа шухала зорилго ...шэнииe шиндхээгүй һаа— ...а амжалтатайгаар дабшажа ...ахагүй гэжэ нүхэр Сталин ... Тиимэл ушарһаа, советскэ ...аа наймаанай эршэмтэй түр... хүгжэлгэнь, тэрэнэй худал...гшэдэй хододоо түрүү зэр...алгань мүнөө хэзээ хэзээ...э шухала болонхой.

...эрэглэгшэдэй эрилтэнүүдыень ... мэдэжэ, тэдэнииe культур...шадамар һайнаар хангадаг, ...эй ба эдэбхитэйгээр ажал...түрүүшүүлэй зэргэ улам үр...

...й республикын эд хэрэглэг... кооперациин зарим органи...удые жэшээ болгон абаад

...нскын аймагай Твороговско... (даагшань нүхэр Колмы...варообородойнгоо квартал...ьые 118,3 процент, нөөсэлтэ...абаряа (бүхы сельпогоороо) ...оцент дүүргэһэнэй, уялгата ...ментын товарнуудые таһал...үйгөөр худалдадаг, эд хэрэг...эй захилнуудые хододоо хан...зоной эрилтые хараадаа ... товарнуудые абаашадаг, ... ба хулгайтха ябадал ...уулдаггүй, худалдаа най...гуримуудые эбдэдэггүй бай... түлөө — социалистическэ ...эндэ түрүү һуури эзэлһэ...лөө БМАССР-эй Министр... Соведэй ба Облпрофсове...дэй дамжуулгын Улаан туг, мүнгэн шан абаа. Кыренскэ сельпогой культмаг (даагшань нүхэр Хомакова), Торейскэ аймпотребсоюзай хозмаг (даагшань нүхэр Патанаева), Мухаршэбэрэй аймпотребсоюзай Хонхолойн сельпогой № 4 магазин (даагшань нүхэр Горюнов), № 5 магазин (даагшань нүхэр Рыжакова) мүн лэ мүнгэн шангуудта хүртөө.

Гэхэ зуура, уялгадаа харюусалгагүйгөөр хандадаг —эд хэрэглэгшэдэй эрилтэ хэрэглэлнүүдые мэдэхэ гэжэ оролдодоггүй, түсэб-даабаряа дүүргэдэггүй ушарнууд худалдаа наймаанай зарим хүдэлмэрилэгшэдэй зүгһөө үзэгдэнэ. Жэшээлхэдэ, чайник, халбага, суурга, радиоприемнигүүдай питани гэхэ мэтэ шухала зүйлнүүд Сэлэнгын аймагай Сэлэнгинскэ, Сэлэндумын, Үбэр-Зөөхэйн сельпонуудай магазинууд ба лавкануудта худалдаанда гаргагдадаггүй байба, гэхэ зуура, тиимэ товарнууд аймпотребсоюзайнь базада бии байгаа. Тэрэшэлэн нютагта бүтээгдэдэг зүйлнүүд —тэргэ, шарга, дугаар гэхэ мэтэ шухала товарнууд мүн лэ олохон магазинуудта үгы байна.

Хойто-Байкалай аймагай Нижне-Ангарскын хэдэн магазинуудые шалгахада, керосин, зуруул, дабһан, сахар ба бусад шухала товарнууд аймпотребсоюзай базаһаа саг соогоо асарагдангүй, таһалдадаг байгаа.

Иимэ ябадал юун дээрэһээ тохёолдоноб гэбэл, зарим потребсоюзууд сельпонуудайнгаа хүдэлмэрине үдэр бүри тодорхойгоор хүтэлбэрилдэггүй, хиналта муугаар хэдэг, эд хэрэглэгшэдэй эрилтэнүүдые тон дутамагаар шэнжэлдэг, пайщигуудай суглаае хаһа саг соонь хэдэггүй байха юм.

Тэрэшэлэн шалгагдамал һайн кадрнуудые шэлэжэ табиха ба тэдэнэй дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ябуулха, тодорхой туһаламжа үзүүлхэ гэхэ мэтэ хүдэлмэри олохон потребсоюзууд, сельпонууд, сельмагуудта тон дутамагаар ябуулагдана. Энээнһээ шалтагаалан элдэб этэгээдүүд худалдаа наймаанай организацинуудта шургаад, хиналтын һулаар табигдадаг байһые һамбаашалан, кооперативна зөөри хулгайлдаг, уридэг ябадал үшөөл хүсэд усадхагдаагүй байһаар.

Аймагуудтахи потребсоюзуудай, сельпонуудай ба магазинуудай хүдэлмэрилэгшэд социалистическэ мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлэн, эд бараанай эрьесын түсэб дүүргэхэ ба үлүүлэн дүүргэхын түлөө, хүдэлмэридэхи культураяа үдэрһөө үдэртэ дээшэлүүлхын түлөө большевистскээр тэмсэхэ, ажалшадай эрилтые бүрин хангахын тула үүсхэл, оролдолго гаргаха ёһотой. Магазин шадарайнгаа зондо эд товар худалдалгаар хизаарлахагүй, харин холын гүүртэнүүдтэ ажалладаг малшад-колхознигуудые шухала хэрэгтэй эд бараагаар, эдеэ хоолой зүйлнүүдээр хангаха хэмжээ абаха уялгатай.

Түрүүшүүлые дэмжэхэ ба урмашуулха, гээгдэгшэдые урагшань татаха, кооперативна зөөри үригшэдые хатуугаар хэһээхэ ябадал түйлаха гээшэ худалдаа наймаанай организацинуудай уялга болоно.

Нютагуудтахи партийна, профсоюзна организацинууд социалистическэ мүрысөө толгойлон, худалдаа наймаанай организацинуудай хүдэлмэриин ниитэ дэбжэлтэ хангаха ёһотой.

Нэгэ миллион табан зуу мянган лекци

...йска федерациин хори мян...дээшэ лекторинуудта полити... экономическа, литературна ба ...темэнүүдээр лекцинүүд ходо...шагдажа байдаг. «Сталин — ...амдалай туг баригша мүн», ...—эб найрамдалай ба демок... түшэг гулгуури мүн» гэһэн ... темэнүүдтэй лекцинүүд ажалшадта илангаяа олоор уншагдана.

РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэ культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай хэрэгүүдые эрхилхэ комитедэй лекторнүүд жэлэй эхинһээ хойшо РСФСР-эй городууд ба тосхонуудта элдэб темэнүүдээр 1 миллион 500 мянганһаа дээшэ лекцинүүдые уншаһан байна.

Верх-Исетскэ заводой 225 жэлэй ой

...РДЛОВСК. Городой олонии...-Исетскэ металлургическа ... тогтоогдоһоор 225 жэлэй ...дэглэбэ. Тус ойдо зорюулаг...таллургнуудай баярай суг...ээрэ предприятиин директор Радкевич элидхэл хээ.

Сталинска табанжэлнүүдэй туршада завод болбол социалистическэ түрүү предприятинуудай зэргэдэ гараһан байна. Тус завод электротехническэ булад үйлэдбэрилдэг, зэрэээниие хэрэглэдэг электропромышленностиие дүүрэнээр хангадаг болоһон байна.

Декабриин 16—арадай сүүдүүдые һунгаха үдэр

Арадай эрхим хүбүүн

Доржи Степанович Степанов Бичурын аймагай Гутай гэжэ нютагта 1920 ондо түрэһэн байгаа. Долоонжэлэй һургуули амжалтатайгаар дүүргэһэнэй һүүлээр өөрынгөө колхоздо ба Зэганай сомоной Соведтэ хүдэлмэрилһэн байна. 1938 оной март һарада комсомолец нүхэр Степанов нотариусай тушаалда дэбжүүлэгдэһэн байха юм. Энэ хүдэлмэридэ байхадаа юридическэ литература уншадаг, сүүд эрхилэлгын хэрэгтэй танилсадаг байһан юм. Гадна, сүүдэй ба прокуратурын хүдэлмэрилэгшэдэй курсада һурадаг байгаа. Тэрэнэй һүүлээр нүхэр Степанов Иркутск городто нэгэ жэлэй юридическэ һургуули дүүргэһэн байна. Доржи Степанович тэрэ үеһөө хойшо арадай судьягай тушаал даажа ябаа.

1940 оной октябрь һарада Доржи Степанович Үһан-Сэрэгэй Флодой авиацида алба хэхээр абтажа. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнда эрэлхэг зоригтойгоор хабаадалсаһан байна. Дайнай илалта түгэлдэрөөр дүүрэһэнэй һүүлээр нүхэр Степанов түрэл нютагаа бусажа ерээд, хуушан хүдэлмэридөө ажаллажа байна. Тиихэ зуураа, советскэ хуулиие үнэн сэхээр сахидаг ба ажалшадай дунда хүмүүжүүлгын ехэ хүдэлмэри ябуулдаг байха юм.

Бичурын аймагай ажалшад нүхэр Степановые арадай судьягай тушаалда 1949 ондо нэгэн һанаалаар һунгаһан байна. Һунгагшадай этигэл найдабариие Доржи Степанович нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэнэ.

Бичурын аймагай ажалшад нүхэр Степановые арадай судьяда кандидадаар дахин дэбжүүлбэ. Тэрэ хадаа һунгагшадай этигэл найдабариие саашадаашье эрхимээр дүүргэхэ байһаниинь лабтай.

А. Шулунов.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: **Н. И. Сабурова**, — Улан-Удэ городой Городской районой хоёрдохи участогай судьяда кандидадаар регистрацилагдаһанхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: **Н. Д. Черных**, — Улан-Удэ городой Железнодорожно районой гурбадахи участогай судьяда кандидадаар регистрацилагдаһанхай.

Ф. Моренецын фото.

Кандидадтаяа уулзаба

Гүрэнэй Ленинэй орденто Бурят-Монголой театр соо декабриин 3-да 600 үлүүтэй һунгагшад сугларжа, Улан-Удэ городой Городской районой хоёрдохи участогай арадай судьяда кандидат Наталия Ивановна Сабуроватай уулзаба. Һунгагша нүхэр Ижболдинада түрүүлжэ үгэ үгтэбэ.

— Бидэнэр — гэжэ тэрэ хэлэбэ, — арадай судьяда өөһэдынгөө дэбжүүлһэн кандидат нүхэр Сабуроватай уулзахаяа мүнөөдэр сугларбабди. Арадай судьягай тушаалда хүдэлмэрилжэ байха зуураа, өөрынгөө үүргые Наталия Ивановнагай үнэн сэхээр дүүргэдэг байһыень бидэнэр бултадаа мэдэнэбди. Арадай судьяда кандидадаар дахин дэбжүүлэгдээд байхадаа, бидэ һунгагшадай этигэл найдабариие тэрэнэй саашадаашье үнэн сэхээр харюулха байһанда этигэнэбди.

Удаань нүхэр Сабурова үгэ хэлэхэ зуураа, иигэжэ мэдүүлбэ: «Би 5 жэл соо арадай судьягаар хүдэлмэрилнэб, тиихэдээ советскэ хуули ёһые сахиха хэрэгтэ бүхы шадабари ба хүсэеэ үгэдэг байгааб. Би арадай этигэл найдабариие тон сэхээр хүндэлнэб. Энэ һунгалтануудай бэлэдхэлэй үедэ һунгагшадай намда иимэ ехэ этигэл найдабари үзүүлжэ, арадай судьягай тушаалда кандидадаар дэбжүүлһэнэйнь түлөө тон ехэ баясхалан хүргэнэб. Таанадай найдабариие харюулхын түлөө саашадаа бүхы хүсэ шадабарияа гарган хүдэлмэрилхэб гэжэ найдуулнаб».

70 наһатай һунгагша нүхэр Плешков үгэ хэлэхэдээ, кулагууд ба купецүүдэй аша туһые хамгаалан байдаг хаанта засагай сүүдэй ангиин удхашанар тухай хөөрэһэн байна.

Удаань һунгагшад нүхэд Сергеев, Сельверова, Балембах, Сохан ба бусад үгэ хэлээ. Эдэнэр бултадаа коммунистнууд ба партийнабэшэ хүнүүдэй блогой кандидат нүхэр Сабуровагай түлөө декабриин 16-най үдэр нэгэн хүн шэнгеэр голосуудаа үгэхыень бүхы һунгагшадые уряалба.

Суглаанай һүүлээр театрын артистнууд концерт табяа.

Коллективэйнгээ дунда хүндэтэй хүн

Лев Николаевич Некрасов 1940 онһоо хойшо Бурмонкоопсоюзда транспортна инженерээр хүдэлмэрилнэ. Тэрэ хадаа үнэн сэхэ ажалаараа коллективэйнгээ дунда хүндэтэй болонхой. Мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлхын тула саг үргэлжэ оролдодог тула Лев Николаевич автомобильна хэрэгые мүнөө тон һайнаар шудаланхай.

Арадай сүүдүүдые һунгаха түрүүшын һунгалтануудай үедэ нүхэр Некрасов Улан-Удын Городской районой хоёрдохи участогай арадай сүүдэй арадай заседателяар һунгагдаһан байгаа. Тэрэ хадаа һунгагшадай этигэл найдабариие нэтэтэй түрэтэйгөөр дүүргэдэг юм.

—Советскэ хуули ёһые эбдэһэн социалистическэ зөөриие уриһан хүнүүдые Лев Николаевич огто тэсэдэггүй юм,—гэжэ Улан-Удын Городской районой хоёрдохи участогай судья нүхэр Сабурова хөөрэнэ.

Бурмонкоопсоюзай коллектив болбол нүхэр Некрасовые арадай заседательда кандидадаар мүнөө дахинаа дэбжүүлһэн байна. Һунгагшадай этигэл найдабариие тэрэнэй дүүргэхэнь лабтай.

Д. Данилов.

Һунгалтанууд тухай дүрим тайлбарилна

Ажалшадай депутадуудай Улан-Удын Городской Соведэй гүйсэдкомой партийна организациин агитаторнууд арадай сүүдүүдтэ һунгаха һунгалтануудай бэлэдхэлдэ элдэбхитэйгээр хабаадана. Энэ партийна организациин агитколлектив 15 хүнһөө бүридэнхэй. Агитаторнууд болбол һунгагшадай гэрнүүдтэ ошожо, ойлгуулламжын хүдэлмэри ябуулна.

Агитаторнууд Цивилев, Вахрушева, Калинина, Занграева гэгшэд хөөрэлдөө хэлгэдэ наринаар бэлэдхэдэг байха юм. Тэдэнэр һунгагшадые уласхоорондын байдалтай, арадай сүүдүүдтэ һунгаха һунгалтанууд тухай Дүримтэй, тэрэшэлэн советскэ һунгуулиин системэтэй танилсуулна.

И. Гроссман.

Үрһэ хаалгые таһалдуулна

Һайн шанартай үрһэ саг сооьнь бэлэдхэхэ гээшэ ерэхэ жэлдэ үндэр баян ургаса хуряалгын эгээн шухала услови болоно. Гэбэшье, Хоринн аймагай олон колхозууд ба МТС-үүд энэ шухала хэмжээ ябуулгые тоонгүй. Тэрэнэй эсэстэ эндэхи колхозууд ороохото культурануудай үрһэ хааха түсэбөө декабриин 1 болотор 56 процент, хартаабхын үрһэ хааха түсэбөө 30,1 процент дүүргээ. Тиихэдэ Ашангын сомоной Молотовой нэрэмжэтэ, Анаагай сомоной «Улаан Одон». Хорини сельсоведэй Сталинай нэрэмжэтэ болон бусад хэдэн колхозууд үрһэ хаалгые тон хангалтагүйгөөр ябуулна. Краснопартизанска сельсоведэй «Красный партизан», Кульска сельсоведэй «Родник», «Гигант» колхозууд мүнөө хүрэтэрөө хартаабхын нэгэшье килограмм үрһэ хаагаадүй байһаар.

Үрһэ хаалгые иимэ хангалтагүйгөөр дүүргэжэ байһан гол шалтагаан юуб гэхэдэ, дурсагдагша колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд гүрэнһөө үрһэ урьһаар абажа һурашаһан тула хуушанайхяараа гүрэндэ найдажа, өөрын үрһэ хаахын түлөө оролдонгүй, һанаа амар һуудаг байна. Ерэхэ жэлэй ургасада анхарал ехэтэйгээр хандадаг колхозууд һайн шанартай үрһэ элбэг сэхээр хаахын түлөө оролдоно гэжэ түрүү колхозуудай дүй дүршэл харуулна. Жэшээнь, Хасууртайн сельсоведэй «Победа» колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Кожевников, парторганизациинь секретарь нүхэр Серпионов) бусад колхозуудтай аб адли услови той байбашье, ороохото культурануудай үрһэ хааха түсэбөө мүнөө 96 процент, хартаабхын үрһэ хааха түсэбөө 122 процент дүүргээд байна.

Эндэхи зарим колхозууд, жэшээнь, Калининай, Сталинай, Молотовой нэрэмжэтэ, «Гигант» колхозуудта үрһэ сэбэрлэлгэ муугаар ябуулагдана. Үрһэ сэбэрлэлгын хангалтагүйгөөр ябуулаглажа байһан дээрэһээ аймагай колхозуудта хаагдаһан 14 мянган центнер үрһэнэй оройдоо 8,7 мянган центнерынь сэбэрлэгдэнхэй. Маленковой нэрэмжэтэ болон бусад зарим колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд өөрын үрһөөр бага байбашье, бусад колхозуудтай андалдажа, үрһэнэй фонд байгуулхын түлөө оролдоногүй.

Үрһэ хаалгада ба тэрээниие сэбэрлэлгэдэ МТС-үүдэй директорнууд, илангаяа Хорини МТС-эй директор (директорынь нүхэр Козлов, ахалагша агрономынь нүхэр Петренко) харюусалгагүйгөөр хандана. Тус МТС-эй хүтэлбэрилэгшэд ба мэргэжэлтэд колхозуудта үсөө ябадаг, тэндэ үрһэ хаалгын ябасые мэдэдэггүй, колхозуудта туһалхышье оролдодоггүй байха юм. Таряа сэбэрлэлгын шэнэ шэнэ машинанууд дүүрэн хүсөөрөө хэрэглэгдэнэгүй. Жэшээнь, таряа сэбэрлэлгын «ОС—1» маркын машина хэдэн колхозуудые хангаха ёһотой аад, мүнөө хүрэтэрөө гансахан Ленинэй нэрэмжэтэ колхозло байна, таһалдалгатайгаар хүдэлгэгдэнэ. Энэ машиныч һаагадаг ябадалые «горючи үгы» дээрэһээ болоно гэжэ МТС-эй директор нүхэр Козлов ямаршье баримтагүйгөөр тайлбарилна. Үрһэ сэбэрлэлгэдэ техникые ашаглаха хэрэгтэ иимээр хандаха гээшэ имагтал ерэхэ хабарай таридада бэлэдхэлгэдэ нүхэд Козлов, Петренко болон бусадай ямаршье харюусалгагүйгөөр хандадаг байһые гэршэлнэ. Һаяхан, ВКП(б)-гэй айкомой бюро Хорини МТС-эй харьяата колхозуудта үрһэ хаалгын таһалдуулагдаһан тухай асуудал хэлсэһэн байгаа. Гэбэшье, бюро болбол нүхэр Козловто ямаршье хэмжээ абаагүй байха юм.

Б. Намдаков.

Бүгэдэарадай һайндэр—Сталинска Конституциин Үдэрые оромнай баяртайгаар тэмдэглэбэ

Манай оронойн ажалшад бүгэдэарадай һайндэр—Сталинска Конституциин Үдэрые баяртайгаар тэмдэглэбэ. Энэ гайхамшагта үдэртэ зорюулагдаһан һайндэрэй суглаанууд, концертнүүд, вечернүүд—городуудта ба тосхонуудта боложо үнгэрөө.

Манай Эхэ оронойн столица Москва декабриин 5-да һайндэрэй хеэр харагдаба. Сталинска Конституциин Үдэрэй хүндэлэлдэ үргэгдэһэн улаан тугууд фабриканууд ба заводуудай, гэр байрын ба ниитын байшангуудай үбэр талада намилзана. В. И. Ленинэй Центральна музей дотор олон хүн сугларба. Бүхэли үдэрэй турша дотор 5 мянга гаран ажалшад эндэ ороо: Нүхэр И. В. Сталинда эльгээгдэһэн бэлэгүүдэй залнууд соо хүнүүд таһаралтагүйгөөр оробо. Сталинска Конституцида зорюулагдаһан выставкэнүүдые столицын библиотекэнүүдтэ, клубуудта, культурын байшангуудта ба ордонуудта олон арбаад мянган москвагайхид хараба.

Ленинэй городой ажалшад ажалай ехэ амжалтануудые туйлажа, бүгэдэарадай һайндэртэ ерэбэ. Сталинай нэрэмжэтэ металлическа заводой коллектив энэ үдэрэй хүндэлэлдэ 100 мянган киловатт хүсэтэй паровой турбина түргэн темпээр хэжэ дүүргээ. Хэдэн олон предприятинуудай коллективууд Сталинска барилгануудта эльгээгдэхэ продукци түсэбһөө гадуур үйлэдбэрилэн гаргаба.

Дэлхэй дээрэ эгээн демократическа конституци тухай, тэрэниие зохёоһон, ажалшадай агуухэ вождь нүхэр И. В. Сталин тухай элидхэлнүүд, вечернүүд, концертнүүд Киевэй хүдэлмэришэнэй клубуудта, культурын ордонуудта ба агитпунктнуудта болобо.

Минскын библиотекэнүүдтэ, клубуудта, музейнүүдтэ, культурын ордонуудта ба агитпунктнуудта хүн олон сугларһан байгаа. Сталинска Конституциин наран доро Белоруссиин арадай ажахын, культурын ба наукын ургалта харуулһан выставкэнүүд эндэ нээгдээ. Дайнай хойто тээхи жэлнүүдтэ Минскдэ 3,5 мянгаһаа үлүүтэй байшангууд баригдаһан ба һэльбэгдэһэн, 200 гаран шэнэ улица табигдаһан байна. Белоруссиин тосхонуудта 150 мянга гаран байшан баригдаа.

Туркмениин, Киргизиин, Карело-Финскэ ССР-эй, Азербайджанай, Грузиин, Армениин, Казахстанай, Молдавиин, Латвиин, Краснодарска хизаарай ба оронойн бусад республикануудай, хизаарнуудай, областьнуудай городууд болон тосхонуудай ажалшад Сталинска Конституциин Үдэрые баяртайгаар тэмдэглэбэ. (ТАСС).

Нютаг бүриин һонинууд

◆ Н. Э. Бауманай нэрэмжэтэ Московско техническэ дээдэ училищиин эрдэмтэд промышленностиин даалгабаряар энэ жэлдэ научно-шэнжэлэлгын зуу шахуу хүдэлмэринүүдые хээ. МВТУ-гэй эрдэмтэд ба мэргэжэлтэд коммунизмын агуухэ барилгануудта хэрэгтэй арматуранuудые гамнаха автомадуудые олоор бүтээн гаргаһан байна.

◆ Дүрбэн жэлэй урда тээ хэдэн бобрнууд Удмуртида асарагдаһан байгаа. Тэдэнэр тэндэхи сагай уларилда түргэнөөр тааража, олошорон үдэһэн байна. Мүнөө үедэ заповедниктэ мянга гаран иимэ, үнэ ехэтэй арһатай ангууд бии болонхой.

◆ Брестскэ областиин колхозно барилгашад жэлэй эхинһээ хойшо ниитын 1570 байшангуудые барижа ашаглалгада үгөө. Тиин областиин колхоз бүхэндэ шэнэ барилганууд болхоогдоо.

◆ Белоруссиин физкультурна организаци мүнөө үедэ 900 мянга шахуу гэшүүдтэй болонхой. Тэдэнэр 12 мянган коллективүүдтэ нэгэдүүлэгдэнхэй. 9 һарын туршада болоһон спортивна мүрысөөнүүдтэ миллионһоо үлүү хүн хабаадаа. Республикын спортсменүүд Белоруссэ ССР-эй 278 шэнэ рекорднуудые тогтоогоо.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Малай үбэлжэлгые эмхитэйгээр үнгэргэхэ

ВКП(б)-гэй Хэжэнгын айкомой пленумhээ

ВКП(б)-гэй обкомой VI пленумэй хүдэлмэриин дүнгүүд тухай асуудалые партиин Хэжэнгын айкомой пленум hаяхан зүбшэн хэлсээ.

Пленум болбол хүтэлбэрилхы кадрнуудые шэлэн олохо, хубаарилан табиха ба хүмүүжүүлхэ хүдэлмэридэ бии байhан сэхэ дутагдалнуудые элирүүлhэн байна. Юуб гэхэдэ, кадрнуудые шэлэн олохо ба хубаарилан табиха большевистскэ принципые партиин айком hулаар сахина. Тэрэнэй эсэстэ харюусалгата 63 хүдэлмэрилэгшэд партиин айкомой бюрогоор баталагдаагүй байха юм. Эдэ хүдэлмэрилэгшэд яахадаа баталагданагүйб гэхэдэ, айком хадаа тэдэнэй политическэ бэлэдхэлые ба мэргэжэлые hайнаар шалгажа үзөөгүй дээрэhээ үшөө этигэл ядадаг байха юм. Гадна кадрнуудай мэргэжэлые дээшэлүүлхэ ба тэдэнэй политическэ hуралсал эмхидхэхэ хэрэгтэ дутуунууд олон.

Элидхэлшэ нүхэр Бельгаев, үгэ хэлэгшэд малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэхэ хүдэлмэриин олон дутуунуудые элирүүлhэн байна. Аймагай колхозууд адуу малаа үсхэбэрилхэ гүрэнэй түсэбые гансахан лэ гахайгаар дүүргэhэн, бэшэ малнуудаар дүүргээгүй байха юм. Тиигэбэшье, энэ жэлэй 10 hарын турша соо элдэб түрэлэй 1600 толгой мал доторой хэрэгсэлдэ гаргашалагдаhан байха юм. Жэшээлхэдэ, Маленковой нэрэмжэтэ колхоз 128 толгой мал үнэгүй сэнгээр хүлөөрнь, мүн мяхан болгожо худалдаа. «Заветы Ильича» колхоз мал үсхэбэрилхэ түсэбөө оройдоо 59 процент дүүргэhэн аад, 37 толгой эбэртэ бодо мал, 10 хонин худалдаhан байна. Иимэ баримтанууд Энгельсын нэрэмжэтэ ба бусадшье колхозуудта үзэгдэнэ.

Аймагай олохон колхозуудта малай ороонхой кампани тон хангалтагүйгөөр ябуулагдажа байна. Энгельсын, Ленинэй, Маленковой нэрэмжэтэ ба «Манай ажал» колхозууд энэ түсэбөө оройдоо 70—80 процент гүйсэдхөө.

Малай ашаг шэмэнь, тон бага байhаар. Жэшээлхэдэ, Кировэй, Молотовой, Энгельсын нэрэмжэтэ колхозууд 1949 ондо үнеэн бүриhөө дунда зэргээр 550 литр hү haahан байгаа haa, 1951 оной 10 hара соо 140—164 литр hү haahан байна. Тельманэй, Ленинэй, Маленковой нэрэмжэтэ, «Улаан Таряашан» колхозууд гүрэндэ noohо тушааха түсэбөө энэ жэлдэ дүүргээгүй. Тиигэбэшье, аймагай колхозуудта малай үүлтэр hайжаруулха хүдэлмэри ябуулагдадаггүй шахуу юм.

Малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэл тон хангалтагүйгөөр ябуулагдана. Малай байра бариха ба заhабарилха хүдэлмэри hулаар эрхилэгдэнэ. Жэшээлхэдэ, байраар адуу морид—30 процент, эбэртэ бодо мал—83,3 процент, гахай—66 процент хангагданхай. Малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлые шалгаха гүрэнэй комисси хадаа 15 колхозуудай 7-нь малай үбэлжэлгын бэлэдхэл гүйсэдхөөгүй гэжэ тэмдэглэhэн байна. Тэдэнэй тоодо «Манай ажал», «Зургаанай Зам», Кировэй, Молотовой нэрэмжэтэ колхозууд ороно. Эдэ колхозуудай малай байранууд хүсэд заhабарилагдаагүй, наг шэбхэhээ сэбэрлэгдээгүй байха юм. Мүн тэжээлэй баланс зохёогдоогүй байhаар. Туранхай малнуудые илгажа hайжаар харууhалха ба эдеэлүүлхэ хэмжээнүүд абтаагүй.

Аймагай колхозуудай нииттын мал үбhэ тэжээлээр оройдоо 16 процент хангагданхай. Тиигэбэшье, соломо hурилхэ, мэхинэ сугуулха, хагда сабшаха хүдэлмэринүүд хэгдээгүй байна.

Малай фермэнүүдтэ малшад хүсэд олдожо табигдаагүй ушар олон. Малажалай кадрнуудые шэлэн олохо ба хубаарилан табиха хүдэлмэри hулаар табигданхай. Жэшээлхэдэ, Энгельсын нэрэмжэтэ колхозой МТФ-е даагша 10 hара соо 3 дахин hэлгэгдэhэн байха юм. Малшадай дунда зоотехническэ hуралсал олохон колхозуудта эхилээгүй байhаар.

Энгельсын, Кировэй, Сталинай (Чесана) нэрэмжэтэ колхозуудта малшадта hайн байра байдал түхеэрхэ хэрэгтэ бага анхарал табигдана. Малшадай дунда агитационно-ойлгуулалжын хүдэлмэри тон муугаар табигданхай. Аймагай колхозуудай олонхи фермэнүүд ба гүүртэнүүдтэ улаан булан түхеэрэгдээгүй, агитаторнууд ябадаггүй байха юм.

Эдэ бүгэдэ баримтанууд малажалые хүгжөөхэ ба малшадай дунда социалистическэ мүрысөө дэлгэрүүлхэ хүдэлмэриие партиин айкомой ба эхин организацинуудай hулаар хүтэлбэрилhые гэршэлнэ.

Пленум болбол кадрнуудай дундахи хүдэлмэриие hайжаруулха ба малай үбэлжэлгэдэ эрхимээр бэлэдхэхэ хэрэгтэ шэглүүлэгдэhэн дэлгэрэнгы тогтоол баталан абаhан байна.

Шиидхэбэриингээ гүйсэдхэлые hайнаар шалганагүй

Иволгын МТС-эй парторганизациин хүдэлмэри тухайда ВКП(б)-гэй Иволгын айком огто анхаралаа хандуулнагүй гэжэ хэлэжэ болохогүй байна. Таряа хуряалгын үедэ механизаторнуудай дунда социалистическэ мүрысөөнэй ямараар дэлгэрүүлэгдэжэ байhан тухайда, коммунистнуудай политическэ hуралсал тухайда, партбюрогой хүдэлмэри тухайда тус парторганизациин секретарь нүхэр Юндуновай тоосоон айкомой бюрогой заседанинууд дээрэ hүүлэй хоёр гурба hарада шагнагдаhан байна. Гадна, энэ үедэ тус МТС-эй комсомольско организациин хүдэлмэри тухай комсорг нүхэр Доржиевай тоосоон, МТС-эй директорые политическэ талаар орлогшын хүдэлмэри тухайда нүхэр Борисовай тоосоон мүн лэ айкомой бюро дээрэ табигдаhан байгаа.

Эдэ бүхы асуудалнуудаар ВКП(б)-гэй айкомой бюро хадаа МТС-эй парторганизацида партийно-эмхидхэлэй ба политическэ хүдэлмэриие эрид hайжаруулхые хараалhан дэлгэрэнгы шиидхэбэринүүдые баталан абаhан байха юм.

Теэд айкомой бюрогой гаргаhан эдэ шиидхэбэринүүдэй олонхинь бодото дээрээ бэелүүлэгдээдүй, хэтэрхэдээ зариманиинь партийна суглаан дээрэ эндэ зүбшэн хэлсэгдээгүй байна. Энэ жэл соо оройдоо 8 удаа партийна суглаан болоо. Зүбшэн хэлсэгдэhэн 14 асуудалнуудайнь 10-ниинь ВКП(б)-гэй айкомоор дурадхагдаhан байха юм. Гадна, партийна суглаандаа зарим коммунистнуудынь ерэдэггүй, партийна жаяг заршам hуладуулагданхай байба. Тиимэhээ партийна суглаанда заатагүй ерэхэ гэжэ коммунистнуудые уялгалhан МТС-эй директор нүхэр Ильковой тусгаар приказ үнгэрхэдөө гаргагдадаг байгаа. hайнаар бэлэдхэгдэдэггүй дээрэhээ партийна суглаанинь коммунистнуудые большевистскээр хүмүүжүүлгын бодото hургуули боложо шададаггүй, идейно-политическэ доодо хэмжээндэ үнгэргэгдэдэг, шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлэл үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэдэггүй байна. Партийна суглаан бүхэндэнь 18 коммунистнуудайнь минил 5—6 хүниинь, ехэнхидээ МТС-эй хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд үгэ хэлэдэг юм.

Тракторнуудые заhабарилжа байhан механизаторнуудай дунда социалистическэ мүрысөөн мүнөө эмхидхэгдээгүй байна. Мүн агитационно-ниитын хүдэлмэри хангалтагүйгөөр ябуулагдана.

Иволгын МТС-эй парторганизациин хүдэлмэридэхи эдэ ба бусад дутагдалнуудай гол шалтагааниинь юуб гэхэдэ, түбхын түрүүндэ ВКП(б)-гэй айком хадаа баталан абаhан шиидхэбэринүүдээ хэрэг дээрэ бэелүүлхын түлөө эмхидхэлэй хүдэлмэри хэнэгүй. Тус айкомой хүдэлмэрилэгшэд шиидхэбэри абтаал хадаа хэрэг бүтэнэ бэзэ гэhэндэл шиидхэбэринүүдэйнгээ гүйсэдхэлые хинан шалгадаггүй байха юм. «Зүб хараа шугамай үгтэhэнэй hүүлээр, асуудалые зүбөөр шиидхэhэнэй hүүлээр, хэрэгэй амжалта хадаа эмхидхэлэй хүдэлмэриhөө, партиин хараа шугамые бодото дээрэнь бэелүүлхын түлөө тэмсэл эмхидхэhэнhээ, хүнүүдые зүбөөр шэлэн ололгоhоо, хүтэлбэрилхы органуудай шиидхэбэринүүдэй гүйсэдхэлгые шалгалгаhаа дулдыдадаг. Энээнгүйгөөр партиин зүб хараа шугам ба зүб шиидхэбэринүүд ехэ хохидолдо орожо болохо» гэhэн нүхэр Сталинай заабарине ВКП(б)-гэй Иволгын айкомой хүдэлмэрилэгшэд hанаха ёhотой.

И. Яшин.

Советскэ олониитын организацинууд уhанай үерhөө хохидсоhон Италиин хүн зондо туhаламжа үзүүлбэ

РИМ, декабриин 3. (ТАСС). Ажалай бүгэдэниитын итальянска конфедерациин секретариат Москваhаа доро дурсагдаhан телеграмма абаhан тухайгаа мэдээсэбэ:

«Джузеппе ди ВИТТОРИОДО
Ажалай бүгэдэниитын итальянска конфедерациин генеральна секретарьта

РИМ, ИТАЛИ

ССР-эй профессиональна союзуудай Бүхэсоюзна Центральна Совет болбол По мүрэнэй губида гараhан уhанай үерhөө боложо, Италиин хойто провинцинуудай хүн зоной хэсүү аюулда ороhонтой дашарамдуулан ехээр hанаата болоhоноо хүдэлмэришэн ангида ба бүхы итальянска арадта мэдүүлнэ.

Уhанай үерhөө хохидоhон хүн зондо туhаламжа үзүүлхынь тула Ажалай бүгэдэниитын конфедерациин мэдэлдэ 25.000 центнер шэниисын гурил, 1.000 центнер сахар, мүн 40 миллион итальянска лир эльгээнэбди.

Советскэ профсоюзууд болбол уhанай hүйдхэлтэ үерэй хүндэ хүшэр хойшолонгуудые усадхаха талаар өөрынгөө арюун зорилгые бэелүүлхэ хэрэгтэнь Ажалай бүгэдэниитын итальянска конфедерацида амжалтануудые үнэн зүрхэнhөө хүсэнэ.

ССР-эй профессиональна союзуудай Бүхэсоюзна Центральна Совет
Василий КУЗНЕЦОВ».

Уhанай үерhөө хохидоhон итальянска хүн зондо советскэ профсоюзуудай туhаламжа үзүүлхэ тухай ВЦСПС-эй телеграммын харюуда ВИКТ-гэй секретариат иимэ удхатай телеграмма Москва эльгээбэ:

«Уhанай үерhөө хохидоhон хүн зондо hайн hайхан туhаламжа үзүүлжэ, ахадуугэй анхарал оролдолго гаргаhанайнь түлөө ВИКТ болбол советскэ профсоюзуудта хойто ба урда Италиин ниитэ ажалшадай ба хүн зоной зүгhөө гүнзэгы баясхалан хүргэнэ.

Танай харуулhан hанал нэгэдэлгын энэ эли тодо баримта хадаа манай арадуудай хоорондохи эб найрамдалай найдабари болоhон, Итали ба СССР-эй ажалшадай хоорондохи хани харилсаанай ба ахадуугэй ёhо заншалые бэхижүүлгэдэ туhалха байна.

Ажалшадай уласхоорондын hанал нэгэдэлгэ мандаха болтогой!

Дэлхэйн бүмбэрсэгэй бүхы арадуудай хоорондо эб найрамдал мандаха болтогой!

ВИКТ-гэй генеральна секретарь ди ВИТТОРИО».

РИМ, декабриин 4. (ТАСС). Италиин «Кооперативуудай национальна лигын» түрүүлэгшэ Джулио Черрети гэгшын Москваhаа абаhан иимэ телеграммые «Унита» газетэ толилбо:

«РИМ.
Италиин кооперативуудай национальна лигэ
Лигын президент
Джулио ЧЕРРЕТИДЭ

По мүрэнэй губида гараhан үерhөө боложо, Италиин хүн зондо тохёолдоhон хохидолнууд тухай Танай мэдээсэлые, үерhөө хохидогшодто туhаламжа үзүүлхэ тухай танай гуйлтые бидэ абабабди.

Советскэ Союзай эд хэрэглэгшэдэй обществонуудай Центральна Союзай правлени болбол хэсүү хохидолто аюулда ороhонтойнь дашарамдуулан итальянска арадта гүнзэгы шаналал мэдүүлнэ.

Эд хэрэглэгшэдэй обществонуудай Центральна Союзай правлени болбол хохидоhон хүн зондо туhаламжа үзүүлхынь тула Италиин кооперативуудай национальна лигын мэдэлдэ 20.000 центнер шэниисын гурил, 10.000 центнер үрhэнэй шэниисэ, 500 центнер сахар, мүн 10 миллион итальянска лир үгэхэ гэжэ шиидээ.

Үерhөө хохидоhон районуудай кооперативна организацинуудта КД—35 маркын 20 гусеничнэ трактор прицепной плугуудтайгаар ба заhабари хэхэдэ хэрэглэгдэхэ запасной частьнуудай комплектнүүдтэйгээр эльгээнэбди.

Эды шэнээхэн туhаламжыемнай хүлеэжэ абахыетнай хүсэхэ зуураа, энэ туhаламжамнай гэнтын аюулhаа боложо итальянска арад зондо тохёолдоhон хүндэ хүшэр хойшолонгуудые дабаха талаар кооперативуудай национальна лигын хүсэлэлгэнүүдые хүнгэдхэжэ үгэхэ байха гэжэ найдана.

СССР-эй эд хэрэглэгшэдэй обществонуудай Центральна Союз
Иван ХОХЛОВ».

Кооперативуудай национальна лигын түрүүлэгшэ Джулио Черрети гэгшэ Советскэ Союзай эд хэрэглэгшэдэй обществонуудай Центральна Союзда доро дурсагдаhан телеграмма эльгээгээ:

«Хүндэтэ ханинар, кооперативна обществонуудай гэшүүд, итальянска кооперативуудта туhаламжа үзүүлхэ тухай танай телеграмма хадаа манай орондо ба манай хүдэлөөндэ тохёолдоhон энэ хүшэр хүндэ үедэ бидэнэй седьхэлые түйлай ехээр баясуулба. Энэ хадаа итальянска кооперативуудта туhаламжа үзүүлхэ хэрэгтэй болоhон лэ сагта советскэ кооперативуудай ахадуугэй анхарал оролдолго гаргадаг байhыень эли тодоор батална үгэнэ. Оронойманай урда зүгтэхи манай таряашанай хүдэлөөндэ үзүүлhэн туhаламжыетнай, мүнөөдэр үзүүлhэн асари ехэ туhаламжыетнай бидэ хэзээшье мартахагүйбди.

Танай туhаламжа хадаа хохидолдо ороhон хүн зондо туhаламжа үзүүлхэ талаар кооперативна хүдэлөөнэймнай ажал-ябуулгые ашаүрэ ехэтэй болгохо, кооперативна организацинуудые hэргээн бодхоохо ба hайжаруулха хэрэгтэ бодото дэмжэлгэ болохо, агууехэ хоёр оронуудай арадуудай хоорондохи ахадуугэй хани холбоое улам бэхижүүлхэ байна.

ЧЕРРЕТИ».

«Унита» газетын мэдээсэhэнэй ёhоор, итальянска эхэнэрнүүдэй союзай түрүүлэгшэ Мари-Мадлен Росси гэгшэ Москваhаа иимэ телеграмма абаhан байна:

«РИМ.
Итальянска эхэнэрнүүдэй демократическа союзда
Мари-Мадлен РОССИДА

Хүндэтэ ханинар!

Танай ороной хойто районуудта болоhон уhанай үертэй дашарамдуулан ехээр hанаата болоhоноо таанарта мэдүүлнэбди. Энэ хэсүү аюулай хүн зондо хэдэн шэнээн ехэ хохидол ба ядарал асарhыень бидэнэр hайса мэдэнэбди. Гэнтын аюулай хойшолонгуудые түргэнөөр усадхахын тула итальянска эхэнэрнүүдэй бүхы оролдолгоёо гаргажа хохидоhон бүлэнэртэ туhал үзүүлнэ, үхибүүд тушаа эхэ анхарал оролдолго гаргана мэдэхэдээ бидэнэр баясанабди.

Советскэ эхэнэрнүүдэй Антифашистска комитет болбол у үерhөө хохидоhон эхэнэрнүүд үхибүүдэй байдалые хүнгэд хые хүсэжэ, танай мэдэлдэ центнер шэниисын гурил, центнер сахар, 2.000 центнер на крупа, 100.000 банка лэгдэhэн hү эльгээнэ. Мүн шэлэн Танай мэдэлдэ 10 итальянска лир эльгээнэбди.

Советскэ эхэнэрнүүдэй Антифашистска комитет болбол уhа рэй хүндэ хүшэр хойшолон дабаха талаар арюун хүдэлм амжалта түйлахыетнай үнэн нhөө хүсэнэ.

Советскэ эхэн
Антифашистска ко
Нина ПОП

Советскэ эхэнэрнүүдэй Антифашистска комитедэй түрүүлэ на Поповада итальянска эхэ дэй союзай эльгээhэн телег дотор ингэжэ хэлэгдэнэ:

«Хүндэтэ ханинар, По губида гараhан уhанай үер хидогшодто туhаламжа үзүү хай мэдээсэhэн, хэсүү аюулд хёолдоhон итальянска эхэн hанаата болоhон советскэ нэрнүүдэй Антифашистска дэй хани ёhоной ба үнэн з посланитай бидэнэр сэдьхэлээ гыгөөр доhолгон ба баясан саабди. Урдань хүндэ хүшэр далтай байhанаа уhанай тай ехээр үерлэhэнэй эсэстэ хүндэ хүшэр ба аюулта ороhон ажалшадай, тэдээнэй нэрэй ядарал зоболонгые та ойлгоhондо, туhаламжа талаар бидэнэрэй абаhан ябуулгые үндэрөөр сэгнэhэн По мүрэнэй губидахи үхибүүд шаа арюун hайхан анхарал долго гаргаhандатнай бид сэдьхэл гүнзэгыгөөр баясаш лоо. Үерэй болоhон газарнууд хүн зондо ямаршье туhала үзүүлэгдээгүй байhан түрүү үеhөө эхилэн, энэ аймаг аюулда тохёолдогшодто ту үзүүлгые «Итальянска эх дэй союз» болбол арадай бүх ганизацинуудтай хамта, өөhэд гэшүүдэй ба хүтэлбэринг зоригтойгоор ажаллаhанай эмхидхээ гэжэ таанарта омо тойгоор мэдээсэнэбди. Итал хы районуудай бүхы арад 24.500-hаа дээшэ бүлэнэр « янска эхэнэрнүүдэй союзай да харюусан, эхэнүүдые тэйнь гэрнүүдтээ оруулhан Эдэ хэсүү үдэрнүүдтэ манай низацине тойрон жагсаhан ит ска хэдэн зуун мянган эхэн хадаа зэбсэгжэлгэдэ хараала олон зуун миллиард лирнүүд рэй болоhон районуудо хүдэлмэри хэхэ, гэр байр бариха ябадалда зорюулхы хы үхибүүдтэ туhаламжа ба тэдээндэ hургуулинуудын хын тула хохидогшодой бү хүдэлмэри үгэхыень правит hаа эринэ. Бүхэли областьну hорhон, олон мянган бүлэнэ ламтануудынь hандаргагдаhан эрилтэ гээшэ түйлай ехэ бай най арюун hайхан дэмжэлг хохидоhон олон мянган бүүдтэ түрүүшын, эгээн туhаламжа түргэнөөр тэдэнэй ядаралые хүнгэдхэ далдамнай бидэнэртэ туhал на. Танай туhаламжаар итальянска эхэнүүд хада дэлхэйн эхэнэрнүүд, түбхын дэ Советскэ Союзай арюун гы сэдьхэлтэй эгэшэ, дүүнэ тэй хамта байна гэжэ Тэдэнэр хадаа По мүрэнэй hэргээн бодхоохын түлөө хүндэ тэмсэлдэ эршэ зориг оролсохо байна.

Уласхоорондын бодото т үзүүлhэнэйтнай түлөө ит эхэнэрнүүдэй ба тэдэнэй дэй зүгhөө таанарта халуун халан хүргэнэбди.

Мари-Мадлен Р
түрүү
Розетта ЛОНГО, ге
секр

Коммунистнуудай политическэ hуралсалай шанар hайжаруулха

Партиин Центральна Комитет болбол **коммунистнуудай политическэ hуралсалые идейно-политическэ үндэр хэмжээндэ үнгэргэхые хододоо эридэг. ВКП(б)-гэй Мухаршэбэрэй айком** хадаа энэ заабариинь бэелүүлэн, **коммунистнуудай политическэ hуралсалай шанарые hайжаруулха** хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулна.

Мухаршэбэрэй партийна организациин коммунистнууд өөhэдынгөө политическэ бэлэдхэлые булта дээшэлүүлнэ. Мүнөө жэлдэ 278 хүн, тэрэ тоодо 234 коммунистнууд большевистскэ партиин теори ба түүхые бэеэ даагаад шудална. Партиин айкомой хүдэлмэрилэгшэд аймгүйсэдкомуудай таhагуудые даагшад, аймцентртэхи партийна организацинуудай секретарьнууд, хамта 26 хүн партийна үдэшын hургуулида hурана. Партийна үдэшын hургуулиин заняти түсэбэй ёhоор үнгэргэгдэдэг, лекци уншалга ба семинарска занятинуудые үнгэргэлгэдэ ВКП(б)-гэй айкомой лекторскэ группын эрхим лекторнууд хабаадуулагдана. Бэеэ даагаад hурагшадай олонхинь ВКП(б)-гэй айкомой хүдэлмэрилэгшэд, аймагай эмхи зургаануудай, колхозууд, МТС-үүд ба hургуулинуудай хүдэлмэрилэгшэд байха юм. Тэдэнэй дундаhаа 163 хүн марксизм-ленинизмын классигуудай зохёолнуудые, 62 хүн «ВКП(б)-гэй түүхын хуряангы курсые», 4 хүн философи, 25 хүн И. В. Сталинай биографи шудална. 25 хүн дээдэ hургуулинуудта ба техникумүүдтэ заочноор hурана.

Мүнгэ нөөсэлгын кассые даагша нүхэр Коломейцев, ВКП(б)-гэй айкомой инструктор Будаев, аймгүйсэдкомой хүдэлмэрилэгшэ Красинская, аймпотребсоюзай бэлэдхэлэй конторын директор нүхэр Ножноков ба бусад занятиhаа гээгдэдэггүй, хэшээл оролдолго ехэтэйгээр hуралсадаг байха юм.

Хүүгэдэй байшангай директор нүхэр Калашников, аймагай газетын редакциин секретарь нүхэр Елаев, Мухаршэбэрэй дунда hургуулиин директор нүхэр Тунуханов, Хонхолойн радиоузелые даагша Сыркин, Гашейн МТС-эй директор нүхэр Перевалов өөhэдынгөө теоретическэ бэлэдхэлые бэеэ даагаад дээшэлүүлхэhээ гадна, кружогууд ба политhургуулинуудые хүтэлбэрилнэ, лекцинүүдые уншалгада эдэбхитэйгээр хабаадана. Сутайн дунда hургуулиин директор нүхэр Дашиев, тус сельсоведэй түрүүлэгшэ нүхэр Патрохин «Коммунистическэ партиин манифест», Калиновска эхин hургуулиин багша нүхэр Каргапольцев «ВКП(б)-гэй түүхын Хуряангы курсын» 1-дэхи бүлэгые, аймгүйсэдкомой түрүүлэгшын орлогшо нүхэр Кондратюков «Юу хэхэб?» гэжэ В. И. Ленинэй зохёол шудална. Эдэнэр булта консультантнуудаар хүдэлмэрилдэг юм.

Партиин айком болбол политическэ бэлэдхэлээ бэеэ даагаад дээшэлүүлэгшэдтэ зорюулжа партиин түүхээр хэдэн лекцинүүдые уншалга эмхидхээ. Мүн «Коммунистическэ партиин манифест», В. И. Ленинэй «Юу хэхэб?» гэhэн зохёол тухай лекцинүүд партийна кабинет соо уншагдаhан байна.

Партиин түүхэ ба теори бэеэ даагаад шудалагшадта туhаламжа үзүүлхэ хэрэгтэ ВКП(б)-гэй айкомой зүгhөө ехэ анхарал хандуулагдана. Тэдэндэ туhалхын тулада бэлэдхэл ехэтэй 34 коммунистнууд консультантнуудаар томилогдонхой. Тэдэнэй тус бүридэнь 4—5 нүхэд даалгагдаhан байха юм. Тэдэнэр хадаа өөhэдтөө даалгагдаhан коммунистнуудай hуралсалайнгаа түсэб зохёохо, партиин түүхэ ба теори шудалха ябадалдань ехэ туhаламжа үзүүлнэ. Сутайн территориальна партийна организациин консультант нүхэр Д. Дашиев өөртөө даалгагдаhан коммунистнуудта оролдолго ехэтэйгээр туhалдаг байха юм.

Олонхи кружогууд ба политhургуулинуудай занятинууд хаhа саг соогоо, шанар hайнтайгаар үнгэргэгдэнэ. hурагшадынь үзэhэн материалнуудаа гүнзэгыгөөр ойлгодог байха юм. Подлопатинска долоонжэлэй hургуулиин, «Гигант» колхозой партийна организацинуудай дэргэдэ эмхидхэгдэhэн партиин түүхэ шудалха кружогууд, «Искра» колхозой партийна организациин дэргэдэ эмхидхэгдэhэн нүхэр Сталинай биографи шудалха кружок илангаяа hайнаар хүдэлмэрилнэ.

Партиин айком болбол теоретическэ ба методическа бэлэдхэлээ дээшэлүүлхынь тулада пропагандистнуудай саг үргэлжын семинар эмхидхэнхэй. Энэ жэлдэ тэдэнтэй 1 заняти үнгэргэгдэхэ байна. Түрүүшын хоёр үдэрэй семинарска заняти hуралсалай жэлэй эхилхын урда тээ болоо hэн. Ойрын үдэрнүүдтэ хоёрдохи семинар үнгэргэгдэхэ байна.

Пропагандистнуудай семинарска занятинуудай шанар hайжаруулхын тулада, партиин айком зохихо хэмжээнүүдые абажа байдаг. Эдэ семинарска занятинууд дээрэ марксизм-ленинизмын классигуудай зохёолнуудаар теоретическэ асуудалнуудые творческоор зүбшэн хэлсэлгэ эмхидхэгдэнэ. Гадна, энэ занятинууд дээрэ пропагандистнууд болбол республикын ба аймагайнгаа урда табигдажа байhан ажахын-политическэ зорилгонуудтай, уласхоорондын байдалтай танилсадаг байха юм.

Партийна hуралсалай шанар hайжаруулха хэрэгтэ партиин айкомой штатна пропагандистнуудай үүргэ дээшэлүүлэгдэнхэй. Тэдэнэр болбол аймагайнгаа партийна организацинуудые хубаарилжа бэедээ даажа абанхай. Тэдэнэр болбол өөhэдынгөө участогай коммунистнуудай hуралсалай шанарай түлөө сэхэ харюусадаг байха юм.

Айком болбол хирэ хирэ болоод лэ коммунистнуудай hуралсал эмхидхэхэ талаар партийна организацинуудай секретарьнуудай тоосоонуудые шагнажа, тэдэндэ зохихо туhаламжа үзүүлдэг байна.

hуралсалай жэлэй эхиндэ коммунистнуудай hуралсал эмхидхэлгэдэ горьтойхон дутагдалнууд бии байгаа. Жэшээлхэдэ, Молотовой нэрэмжэтэ колхозой партийна организациин дэргэдэ эмхидхэгдэhэн партиин түүхэ шудалха кружогой ба 2 политhургуулинуудай заняти таhалдадаг байгаа. Мүн занятиhаа гээгдэхэ ябадал олохон кружогууд ба политhургуулинуудта үзэгдэдэг hэн. Бэеэ даагаад hурагшадта зорюулан лекцинүүд үсөөн уншагдадаг байгаа.

Партиин айком хадаа эдэ дутуунуудые усадхаха хэмжээнүүдые хаhа саг соонь абаhан байна. Партийна hуралсал шанар hайнтайгаар ябуулха асуудал партиин айкомой гол анхаралда саашадаашье байха юм.

Н. Миронов, ВКП(б)-гэй айкомой секретарь.

Шахтёрнууд өөhэдтөө гэрнүүдые барина

Донбассай, Кузбассай, Уралай, Москва шадарай ба нүүрhэнэй бусад бассейнүүдэй долоон мянга шахуу шахтёрнууд энэ жэлдэ өөhэдтөө болбосон түхэлтэй гэрнүүдые бариhан байна. Гэр бүхэниинь 2—3 комнатотой, газаагаа ажахын барилгануудтай, огородуудтай, фруктово садуудтай юм.

Гүрэн болбол өөhэдтөө гэр барихын тула шахтёрнууд миллионhоо үлүү түхэриг болзороор зээлээр үгэhэн. Нүүрhэнэй комбинадуud модо, цемент ба бусад матер дые хүнгэлэлтэйгээр үгэн портаар ба хүдэлмэришэн туhална.

…ОЛХОЗНИГУУДАЙ ҺУРАЛСАЛДА ХАЛУУН АНХАРАЛ ХАНДУУЛХА

Дүүргэгдэдэггүй хэмжээ ябуулганууд

…зоотехническэ гурбан жэлэй …уудай занятинуудай эхил…рда тээ Байкало-Кударын …й хүдөө ажахын таһагай …ь агрозоотехническэ пропа… группа эмхидхэгдэһэн бай… аймагай хүдөө ажахын таһа…авна агроном нүхэр Мада… …нятинуудые эхилхэ хэмжээ…ануудые яаралтайгаар ха…н юм. Аймгүйсэдком ба …б)-гэй айком курсануу… даагшадаар томилогдоһон …элтэдтэй хөөрэлдэншьегүй, …мжээ-ябуулгануудыень мүн …ралтайгаар баталжархёо.

…хозниг уудай агрозоотехни… һуралсалда бэлэдхэлэй хангалтагүйгөөр …гдэһэн …э занятинуудынь түрүүшын …е таһалдуулагдажа байна. …ень, Пушкинай нэрэмжэтэ …ой дэргэдэхи курсые даагша …м нүхэр Сокольникова заня…үнөө хүрэтэр эхилээдүй …р. Тэдэ аймагай хүдөө ажа…һаг энэ колхоздо занятиин шалтагаанһан таһалдуулаг…нс элирүүлээгүй, тэрээнине …ммын ёһоор ябуулха хэм…аагүй. «Путь к коммуниз… колхоздо бүришье муу бай…. Энэ колхозой дэргэдэхи … даагшаар нүхэр Кудинова аймгүйсэдкомоор ба БКП(б)-…йкомоор баталагдаһан аад, …дэлмэриһөө арсаһан байха …нимэһээ тэрэнэй орондо кур…аагшаар агроном Кокина то…лоһон байна. Гэбэшье, энэ агроном агротехническэ курсануудай занятинуудые эхилээдүй байһаар. Курсануудта зааха багшанарэн кадрнуудые шэлэн олохо ябадалда харюусалгагүйгөөр хандаһан ябадал нимэ хангалтагүй байдалда хүргөө. Эгээл нимэ шалтагаанһаа аймагай колхозуудта эмхидхэгдэһэн 14 курсануудай оройдоо 6-ниинь занятяа эхилһэн нэрэтэй. Тиихэдээшье тэдэнэр оройдоо нэгэ нэгэ заняти үнгэргөөд байна.

Курсануудай һуралсал һайнаар эмхидхэхэ хэрэгтэ олонхи колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд хүсэд анхарал хандуулнагүй. Жэшээлхэдэ, зоотехник нүхэр Попова Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо малажалай хүдэлмэрилэгшэдэй түрүүшын заняти тогтоогдоһон болзортонь хэһэн байгаа. Гэбэшье, энэ занятида 20 хүнэй орондо оройдоо 9 хүн ерэһэн байха юм. Хоёрдохи занятидань мүн лэ тэды хүн суглараһан байгаа. Колхозниг уудай занятидаа ерэдэггүй гол шалтагаан юуб гэхэдэ, агрозоотехническэ һуралсалай удхашанар тухай правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Наболоцкий, партийна организациин секретарь нүхэр Черниговский гэгшэд колхознигуудай дунда ойлгуулламжын ямаршье хүдэлмэри эмхидхээгүй байшоо. Тиихэдэ аймагай хүдөө ажахын таһаг колхознигуудай һуралсал эмхидхэлгэдэ тон һанаа амараар хандана. Тус таһагай агрозоотехническэ пропагандын группын һайнаар хүдэлмэрилхын тула ямаршье условн байгуулагдаагүй. Энэ группые даагша агроном нүхэр Морозова курсануудые даагшадтай хөөрэлдөөнүүдыешье хэхэ аргагүй, уйтан комнато соо ондоо хүнэй столдо һуудаг юм. Тиихэдэ аймагай хүдөө ажахын таһагай мэргэжэлтэд нүхэр Морозовада ямаршье туһаламжа үзүүлдэггүй. Жэшээнь, главна зоотехник нүхэр Вампилова, главна агроном нүхэр Мадасов гэгшэд наукын туйлалтанууд ба түрүү дүй дүршэл дэлгэрүүлхын тула бииратай юумэ хэдэггүй, бүхэли жэлэй турша соо колхозуудта ошожо нэгэшье лекци уншаагүй байха юм. Гэхэтэй хамта, хүдөө ажахын ёһотой мастернууд аймагай колхозуудта нилээд олон. Жэшээнь, Ленинэй, Пушкинай нэрэмжэтэ колхозуудай гэшүүд механизаторнуудтай нигта барисаатайгаар хүдэлмэрилжэ, гектар бүриһөө 20—25 центнер таряа хуряажа, жэлһээ жэлдэ үндэр ургаса туйлана. Тэрэшэлэн Ленинэй, Сталинай нэрэмжэтэ, «II пятилетка» болон бусад колхозууд малажалые хүгжөөлгөөр нилээд һайн амжалтануудые туйладаг. Теэд түрүүшүүлэй дүй дүршэл согсологдожо, бүхы колхознигуудай дунда нэбтэрүүлэгдэдэггүй байна.

Наукын туйлалтануудые, түрүүшүүлэй дүй дүршэлые олониитэ колхознигуудай дунда үргэнөөр дэлгэрүүлхын тула Байкало-Кударын аймагай хүдөө ажахын таһаг ба тэрэнэй мэргэжэлтэд хэмжээ абаха ёһотой.

Н. Хазагаев.

Заиграйда колхознигуудай агрозоотехническэ һуралсал таһалдуулагдана

…хадаа колхознигуудай агро…ническэ һуралсалые үргэнөөр …үүлгэдэ эгээн таарамжатай … Гэбэшье, энэ һайн арга бо… Заиграйн аймагта хэрэгэгэ…. Республикын хүдөө ажа… министерствын түсэбэй ёһоор …аймагта агротехническэ 7 груп…идхэгдэжэ, 150 хүн һуралса…зоотехническэ 7 группа эмхид…э, 175 хүн һуралсаха зэргэ…йгаа. Гэхэ зуура мүнөө …о агротехническэ 6 группа …эгдээд, тэндэ 75 хүн һурал… Мүн зоотехническэ курсануудуу 90 хүн хабаадуулагдаа. Тэ…н аймагай хүдөө ажахын … хараалһан түсэбэй ёһоор, …лхоздо агрозоотехническэ кру…д эмхидхэгдэхэ байһан аад, …о 7 колхоздо эмхидхэгдээ. …э «1-ое Мая», XVII парт…н, Маленковой нэрэмжэтэ, …Брянска сельсоведэй Тельма… Ленинэй нэрэмжэтэ колхозуудта колхознигуудай һуралсал эмхидхэхэ талаар юушье хэгдээгүй байһаар. Тельманэй, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозуудта колхознигуудай һуралсал эмхидхэхэ харюусалгатай байһан Ново-Брянска МТС-эй ахалагша агроном нүхэр Медведев юушье хэнэгүй. Тэрэшэлэн Маленковой нэрэмжэтэ колхоздо занятинуудые үнгэргэхэеэ ветеринарна хүдэлмэрилэгшэ нүхэр Ракшаевай арсаһан дээрэһээ колхознигуудай һуралсал таһалдуулагдаһан байна. Аймагай хүдөө ажахын таһаг нүхэр Ракшаевые аргадажал байдаг, тиихэдэнь саг ошожол байна.

Агрозоотехническэ курсануудай занятинууд неделидээ 1-һээ үсөөн бэшэ үнгэргэгдэхэ ёһотой. Гэбэшье, Заиграйн аймагта ондоо гурим тогтоогдонхой. Олонхи курсануудта октябриин 15-һаа ноябриин 20 болотор оройдоол 1—1 заняти үнгэргэгдөө. Һуралсалые саашадаа нимээр ябуулха болоо һаа, һуралсалай программые дүүргэхын тула табан жэлшье багадаха.

Колхознигуудай һуралсалай нимэ гүнзэгы таһалдалда ороод байхадань, Заиграйн аймагай хүтэлбэрилхы организацинууд тэрээндэ ямаршье анхарал хандуулнагүй. Гүрэн түрын удхашанартай энэ шухала хүдэлмэри гансал аймагай хүдөө ажахын таһагай зоотехник нүхэр Унеcновтэ сүм даалгагдаһан байха юм. Теэд энэ зоотехник һуралсал тухай мэдээнүүдые телефоноор суглуулхаһаа бэшэ юумэ хэдэггүй, аймагайнгаа центртэ һуужал байдаг. Аймагай хүдөө ажахын таһагай ба МТС-үүдэй мэргэжэлтэд колхозуудта ябахадаашье колхознигуудай һуралсал эмхидхэхэ тухай юушье хэнэгүй, энэ шухала хүдэлмэри эмхидхэлгэдэнь колхозуудай хүтэлбэрилэгшэдтэ бодото туһаламжа үзүүлнэгүй.

Д. Санжимитыпов,
«Бурят-Монголой үнэн» газетын корреспондент.

Ажалшадай бэшэгүүдһээ

Кино харуулагдахаяа болишоо

Колхознигуудта кино харуулха уялгаяа Торинн аймагай кинофикациин таһаг муугаар дүүргэнэ. Тиимэһээ Дээдэ-Бургалтайн сомоной томодхогдоһон «Улаан Бургалтай» колхозой ажалшад колхозно ажабайдалда зорюулагдаһан «Алтан Одоной кавалер», «Баян дэлгэр зун», «Сакендэхи хабар», «Кубанска хасагууд» гэжэ кинокартинануудые үшөө хараадүй байһаар.

Аяар август һарада «Арбангурбан» гэжэ кинокартина колхозой центрын ажалшадта табигдаа һэн. Тэрээнһээ хойшо мүнөө хүрэтэр ямаршье фильм харуулагдаагүй. Гадна, колхозойнгоо центрһээ 7 километрын газарта байдаг тарянажалай № 5 бригадада һүүлэй 4 һарын туршада кинопередвижкэ оройдоо ерээгүй.

Хүдэлмэреэ һайжаруулжа, колхознигуудта шэнэ шэнэ кинофильмнүүдые харуулжа байхыень аймагай кинофикациин таһагай хүдэлмэрилэгшэдһөө эригдэнэ.

Н. Цыренов.
С. Банзаракцаев.

Ахын аймагта спортивна хүдэлмэрине тооногүй

Ахын аймагта физкультурна ба спортивна ямаршье хүдэлмэри ябуулагданагүй. Аймагай колхозуудта «Колхозник» гэжэ һайндуранай спортивна общество мүнөө хүрэтэр эмхидхэгдээдүй байһаар. Мүн аймцентртэ түс обществын таһаг байгуулагдаагүй дээрэһээнь энэ хүдэлмэрине эмхидхэхэ хүн үгы.

Физкультура ба спортдо дуратай залуушуул аймцентртэ, колхозуудта олон. Теэд, эдэ залуушуулые спортивна обществодо хабаадуулха хэрэгтэ хэншье анхаралаа хандуулнагүй. Физкультурна ба спортивна хэрэгсэлнүүд аймпотребсоюзай магазинуудта үгы юм. Жэшээлхэдэ, санз, коньки, волейбол, сеткэ, мүн шатар, даам ба бусад спортивна хэрэгсэлнүүд олдоногүй.

Республикын физкультура ба спортын комитет Ахын аймагта спортивна обществые түргөөр эмхидхэхэ талаар зохихо хэмжээ абаха бэзэ гэжэ найдагдана.

Д. Дугаров.

НОМОЙ ЖЭШЭЭТЭ ҺАЙН МАГАЗИН

Кабанскын аймагай центртэ номой магазин нээгдэһээр хоёр жэл үлүүтэй болоо. Магазинай эмхидхэгдэһэн сагһаа хойшо тэрэнине даагшаар Алексей Иванович Сахно ажаллажа байна. Энэ магазин эрхим һайн хүдэлмэриин үльгэр жэшээ ходо харуулжа байдаг.

—Номуудые асархадаа, түбхын түрүүндэ колхознигуудайнгаа культурна эрилтые хараадаа абадагбди. Манай колхознигууд элдэб һонин номуудые олоор хэрэглэдэг болонхой. Элбэг баян ургаса ургуулхын тулада, адуу малайнгаа ашаг шэмые дээшэлүүлхын тулада, орёоньһон машинануудые амжалтатайгаар хэрэглэжэ шадахын тулада олон юумэ ойлгохо, мэдэхэ, советскэ биологическа наукын һүүлэй туйлалтануудые шудалха хэрэгтэй байһыень колхознигууднай үнэн зүрхэнһөө мэдэрэнхэй,—гэжэ нүхэр Сахно мэдүүлнэ.

Нээрээшье, колхознигуудай худалдажа абаһан номуудые хаража үзэхэдэ, тэдэнэй культурна эрилтын эрид ехээр ургаһаниинь элитэ болоно. Колхознигууд техническэ, хүдөө ажахын, уранһайханай зохёолнуудые илангаяа олоор абадаг болоо. «Колхозно малажал тушаа учебник», агрозоотехническэ гурбан жэлэй һуралсал тушаа брошюранууд, хонидой болон ямаадай фермые даагшын справочник, мал ажалай фермэнүүдые электрическэ түхеэрэлгээр хангалга, хүдөө ажахын барилгануудай типовой проектнүүд, ургамалнуудые ургуулха тушаа гэхэ мэтын олон янзын номуудые колхознигууд үргэнөөр хэрэглэдэг болонхой. Энэ хадаа колхозно таряашадай экономическа ажабайдалай эли байса ургаһые гэршэлнэ бшуу.

Темлюйскэ сельсоведэй Молотовой нэрэмжэтэ колхоз нилээд баян библиотекэтэй болоо. Шэнэ шэнэ номуудые абажа, библиотекээ улам бүри баяжуулжа байдаг. Мүнөө «Ехэ советскэ энциклопеди» захижа абана.

Кабанскын аймагай ажалшадай дунда литература үргэнөөр дэлгэрүүлгэдэ номой магазиние даагша Алексей Иванович Сахно ехэхэн үүргэ дүүргэнэ. Нүхэр Сахно колхозуудаар, полевой стануудаар, малажалай фермэнүүдээр ябажа, номуудые худалдадаг байха юм. 1951 он соо нүүдэл худалдаа хэдэн дахин эмхидхэһэн байна. Мүн аймагай центртэ конференцинүүд, суглаанууд, зүблөөнүүд ба литературна вечернүүдэй болохоло Алексей Иванович номой худалдаа наймаа ходо эмхидхэдэг. Хүнүүдэй анхарал татама, культурна һайнаар хэгдэһэн ехэ самбар магазинайнь газаа үлгөөтэй байдаг. Магазиндаа асарһан шэнэ шэнэ номуудайнь список энэ самбар дээрэ эли тодоор бэшэгдэнхэй.

Тэрэшэлэн магазин соонь ходо арюун сэбэр, культурна болбосон ба үбэлэй үедэ дулаан байдаг. Хүнүүдэй орожо ерэхэдэ, нүхэр Сахно урин дулаанаар угтажа абаад, энэ номуудые дурадхадаг, һонирхуулдаг байха юм. Хүнүүд т…рүүшээр ном худалдажа абаха хүсэлэнгүйшье байгаа һаа, тииһээр худалдан абаха дуратай болодог.

Энэ магазинай ажал хүдэлмэриндөө амжалта туйладагынь энээгээр тайлбарилагдана. Литература худалдалгаар жэлэйнгээ түсэбые ноябриин 7 болотор үлүүлэн дүүргээ: 145000 түхэригтэ ном худалдаха түсэбтэй байһан аад, 168000 түхэригтэ худалдаа.

Зарим зохёолнууд илангаяа эмжалтатайгаар тараагдаһан байна. Үнгэрэгшэ жэлдэ И. В. Сталинай «Хуряангы биографиин» 200 экземпляр абаһан аад, ажалшадай дунда бултыень тараагаад, энэ жэлдэ дахин абаһан 200 экземпляраймгаа олонхиие тараагаад байна. Тэрэшэлэн Хоца Намсараевай «Үүрэй толон», Жамсо Тумуновай «Ноирһоо һэриһэн тала» гэжэ романуудые 100—100 экземпляр апрель һарада абаһан аад, 70—70 экземпляр тараагаад байна. Мүн «Бурят-Монголой АССР-эй түүхые» колхознигууд ехэ һонирхолтойгоор худалдажа абана. Һургуулиин учебнигүүд сүм тараагданхай.

Республика доторхи номой магазинуудай бултадаа иимээр ажаллаад байгаа һаань, хүдэлмэрилэгшэд, албахаагшад болон колхознигуудай дунда ном тараалга ехэхэн амжалтатай байхань мэдээжэ.

Кабанскын аймагай номой магазин бүхы бусад магазинуудта эрхим һайн хүдэлмэриин үльгэр жэшээ харуулна.

Ц. Цибудеев.

Тобшо һонинууд

✦ **Һурагшадай эдэбхи.** Доодо-Бургалтайн дунда һургуулиин һурагшад (Тори) «Улаан Бургалтай» колхозой таряа сохилсоно, минеральна утэгжүүлгэ суглуулалсана.

✦ **Шэнэ түхэлэй электрорубильник.** «Сельэлектрын» республиканска конторын электромеханическа мастерскойн коллектив шэнэ түхэлэй электрорубильник ухаалан зохёобо. Түрүүшын рубильнигуудые туршахада һайн үрэ харуулаа. Мастерской болбол һара бүхэндэ шэнэ түхэлэй 100 электрорубильник гаргаха байна.

✦ **Түсэбөө дүүргэбэ.** Сутайн сомоной Молотовой нэрэмжэтэ колхозой (Мухаршэбэр) ангуушад Б. Гунгаров, Д. Тушинов гэгшэд ангай арһа тушааха сезонойнгоо түсэбүүдые дүүргээ. Б. Гунгаров 7 үнэгэ баряа.

✦ **Малшад дулаан хубсаһа абана.** Кударын аймагай колхозуудай малшад ноябрь һара соо 18130 түхэригтэ үбэлэй дулаан хубсаһа худалдан абаа. Тэдэнэй дунда 63 паар хаатанха, 84 телогрейкэ, 49 паар гутал гэхэ мэтэнүүд бии.

Мэргэжэлтын зүбшэл

…лдаа тэжээл гамтайгаар, буйлуулжа эдюулхэ

…ай үбэлжэлгые амжалтатай… үнгэргэлгэ хадаа колхозно нии…малай тоо толгойе саашадань …рүүлхэ, ашаг шэмыень дээ…хэ хэрэгтэ ехэ удхашанар… Тиимэһээ үбэлэй дүүрэтэр малдаа һайн шанартай тэ…зоотехническэ нормын ёһоор …э зорилго табигдана. Имаг… …лжэлгын түрүүшын үдэрһөө … ба шэмэтэ тэжээл зүбөөр, …гаар, буйлуулжа хэрэглэбэл, …рилго бэелүүлэгдэхэ байна. …элгын үе соо малдаа …ническэ нормын ёһоор …хэдэ хүсэд хүрэхэ хэмжээ…р тэжээл һара бүхэндэ ху… шухала.

…эдээ хонидто эгээн һайн ша… үбһэ, шэмэтэ ба концент…ина тэжээл, моридто — үбһэ …ряанай үлэгдэлнүүд, гахай… — шэмэтэ тэжээл (корне…плодууд, һайн шанартай си… хэрэгтэй хэмжээгээрнь кон…рованно тэжээл таһалан ху… ёһотой. Тиихэ зуураа малай …элдээ түрэлгын үедэ ехэ мал… ба нарай малда эдюулхын эгээн эрхим һайн шанартай … орхихо шухала.

…ээл гаргашалгын һара бү… түсэбэй ёһоор үбһэ тэжээл …үрээрнь гү, али колхозой ту…шын ба счетоводой гар табил… ордероор хэмжүүрэйнь ёһоор …нүүдые даагшадта үгтэхэ …. Үбэлжэлгын түрүүшын …өө малаа тэжээлээр таһал… хангахын ба зүбөөр эдэ…н тула үбэлжөөнүүдтэнь тэ…эртээнһээ зөөхэ шухала. Юуб …, шанга һалхи шуурганай үе… тэжээл нэрэхэ гээшэ тон бэрхэтэй байдаг туладань мал тэжээлээр дутаагдажа болохо байна бшуу.

Үбэлжэлгын түрүүшын үдэрһөө үбһэ тэжээлээ зүбөөр ба гамтайгаар гаргашалхын хойноһоо малажалай бүхы хүдэлмэрилэгшэд, колхозуудай правленинүүд саг үргэлжэ хинажа байха зорилготой. Малай байранууд болон хоройнууд заабол кормушканууд ба яслинуудаар хангагдаха ёһотой. Үбһэ тэжээл малай хүл доро, миин саһан дээрэ хаяжа эдюулжэ ябашье болохогүй. Иигэжэ эдюулхэдэ үбһэнэй эгээн шэмэтэй набшануудынь саһа руу гэшхэгдэжэ, эдеэшэсэ муутай шэлбэнүүдыень мал эдидэг байна.

Тэжээл дүүрэнээр ба зүбөөр хэрэглэхын тула тэрээнине буйлуулжа малдаа эдюулхэ ёһотой. Тэжээл буйлуулха арганууд тон простой ба колхоз бүхэнэй хэжэ шадахаар юм. Буйлуулһанай ашаар тэжээлэй амтаниинь ба шанарынь һайжардаг, тэрээнине мал дуратайгаар эдидэг байна. Жэшээнь, гахайда ба моридо овес, ячмень бүхэлеэр эдюулхэдэ тэрэнэй хахядынь хэрэглэгдэдэггүй, харин ороoһо татажа эдюулээ һаа барандаа шахуу хэрэглэгдэдэг байна. Намарай таряанай шанар муутай соломые буйлуулангүй малда эдюулээ һаа, тэрээнине эдеэшүүлхын түлөө мал ехэ энерги гаргадаг, мүн дууһынь эдингүй үлөөдэг юм. Харин иимэ соломо буйлуулхада тэжээлэйнь шанар дээшэлжэ, мал дуратайгаар эдидэг. Хабарай ба намарай таряанай соломо, мэхиинэ мэтын бүдүүн тэжээл түрүүшын ээлжээндэ буйлуулагдаха ёһотой. Манай республикын условидо соломо хадаа малай тэжээлэй рационд ехэхэн хуби эзэлдэг. Тэрээнине дүүрэн хэрэглэхэ гээшэ малажалай бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй шухала зорилго болоно.

Үнгэрэгшэ үбэлжэлгын үедэ Кабанскын аймагай колхозууд тэжээл буйлуулжа эдюулгые үргэнөөр хэрэглэһэнэй ашаар малайнгаа үбэлжэлгые бусад аймагуудһаа һураггүй һайнаар үнгэргэһэн байгаа. Тус аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхоз үбэлжэлгын түрүүшын үдэрһөө соломо, мэхиинэ ууралтуулжа, малдаа эдюулһэн байха юм. Ууралтуулһан соломынгоо хэршэдэһые дабһалдаг гү, али малда эдюулхэһээ урид ондоо тэжээлтэй холидог байгаа. Силосно нүхэнүүдые нээһэнэй һүүлээр ууралтуулһан мэхииные силостэй холижо, малда эдюулээ. Тэрэнэй ашаар мэхиинын амтан нилээд һайжаржа, мал дуратайгаар эдидэг болоһон байна. Заводской кормозапарнигуудгүй колхозууд тэрээнине өөһэдөө дархалдаг байгаа.

Бүдүүн тэжээл буйлуулха эгээн простой арга гэхэдэ, тэрээнине хэршэдэг, дабһатай уһанда норгодог, хэршэгдэһэн корнеплодтой, мүн силос, барда, отруби гэхэ мэтын тэжээлтэй холидог юм. Тиихэдэ соломые ууралтуулха гү, али эһээжэ халаахада амтаниинь һайжардаг, мал дуратайгаар эдидэг байна. Соломые ууралтуулхада зөөлэрдэг, мүн тэрээн соохи микрорганизмууд алагдадаг юм.

Соломые заводской кормозапарнигууд соо ууралтуулха ёһотой. Хэрбээ тэрэнэй үгы һаа, кормозапарнигуудые өөһэдөө дархалхада болохо. Тэрэнэй тула пеэшэн дээрэ ехэ тогоо һуулгажа, оёортоо олон нүхэтэй бочко дээрэнь хиигүйгөөр тааруулдаг юм. Ууралтуулхаһаа урид үхэрэй ба хониной эдихэ соломо 3—5 сантиметр, моридой эдихэ соломо 1,5—3 сантиметр утаар хэршэхэ ёһотой. Томоор хэршэгдэһэн соломо нигтаржа үгэдэггүй, муугаар эдигдэдэг юм, тэрэшэлэн хэм гадна жэжээр хэршэгдэһэн соломо муугаар жажалагдадаг ба шүлһөөр хүсэд норгогдодоггүй тула моридые колики гэжэ үбшөөр үбшэлүүлдэг, үхэр хибэдһээсэ хибэхэеэ болидог байна. Ууралтуулха процесс иимэ: хэршэгдэжэ, норгогдоһон соломые бочко соо хэжэ хиигүйгөөр хаагаад, тэрээн худар уурал оруулдаг юм. 30—40 минута үнгэрөөд, бочко соохи хэршэдэһэн соогуур ууралай хүрэнгүй гарздаг болоходонь, ууралтуулхаяа болюулха хэрэгтэй. Соломын һайса дэбтэхын тула тэрээнине бочко соонь 10—12 часай турша соо байлгаха ёһотой. Тэрэнэй һүүлээр ууралтуулһан хэршэдһээсэ дабһалаад, хэршэгдэһэн корнеплод, үбһэнэй гурил, отруби гү, али ондоо концентрадтай холижо, үшөө бүлеэн зандань малдаа эдюулдэг юм.

Соломо буйлуулха хоёрдохи арга гэхэдэ, тэрээнине өөрыень эһээжэ халаалга болоно. Энэ арга түлеэ хэрэглэдэггүй ба колхоз бүхэнэй хэжэ шадахаар юм. Малай хорой соо һарабша доро траншей малтажа, тэрэнэй ханануул ба оёорынь хабтагайгаар, хирпиисээр гү, али шулуугаар нюурлаха ёһотой. Тэжээл таһалдалгүй буйлуулжа байхын тула тэрэ нүхэеэ 4 ондоо таһалгатайгаар хэхэ шухала. Таһалга бүхэндэнь малай нэгэ үдэр эдихэ тэжээл багтааха ёһотой. Таһалга бүхэнэйнь гүнзэгы ба үргэниинь 1,5 метрһээ бага бэшэ байха, утань малай тооһоо дулдыдаха байна. Түрүүшын үдэр нүхэнүүдэйнгээ нэгэ таһалгада, хоёрдохи үдэрынь хоёрдохи таһалгада гэхэ мэтээр тэжээлээ һубаруулжа хэдэг юм. Дүрбэдэхи үдэрөө дүрбэдэхи таһалга соо соломоёо хээд, нэгэдэхи таһалга сооһоонь гаргаха ёһотой. Буйлуулагдаһан тэжээлээ гаргаhан сасуу тэрэ нүхэндээ дахинаа соломо хэдэг юм. Зүгөөр соломо дахин хэхэһээ урид нүхэеэ сэбэрлэжэ, оёор ба ханануудайнь бурьтахагүйн тула известкоор сагаадаха хэрэгтэй.

Хэршэгдэһэн соломо иимэ нүхэнүүдтэ үетүүлэн, жэгдээр хэдэг юм. Үе бүхэниинь 30—40 сантиметр зузаантай байха ёһотой. Нүхэндэ хэхын урда тээ соломые 25—30 градус бүлеэн уһанда шиихэхэ ёһотой. Норгогдоһон ба һайнаар хушагдаһан хэршэдһэн һайнаар нигтардаг байна. Удаань нүхэеэ хааһанай һүүлээр хабхаг дээрэнь хүндэ юумэ табидаг, мүн соломо матчуудаар хушадаг юм. Хэршэдһэнэй нигтарха бүри хабхагынь доошоо оролсодог. Уданшьегүй, нүхэндэ хэглэһэн соломо эһэжэ, температурань байн 30—40 градусда хүрэдэг юм. Соломын хэршэдһэнэй бүри амтатай байхын тула, тэрээндэ элдэб концентрат нэмэхэ ёһотой. Жэшээнь, 100 килограмм хэршэдһэндэ 3—5 килограмм отруби гү, али гурил нэмэдэг юм. 3—4 хоноһоной һүүлээр соломын хэршэдһэн тон зөөлэхэн ба пеэшэнһээ гаргаһан хилээмэнэй үнэртэй болодог байна. Иигэжэ буйлуулагдаһан тэжээл үхэртэ үдэрэй 12—15 килограмм, моридо 8—10 килограмм эдюулхэ ёһотой. Зүгөөр тэрээнине үшөө бүлеэн зандань бага зэргэ дабһалаад эдюулхэдэ һайн.

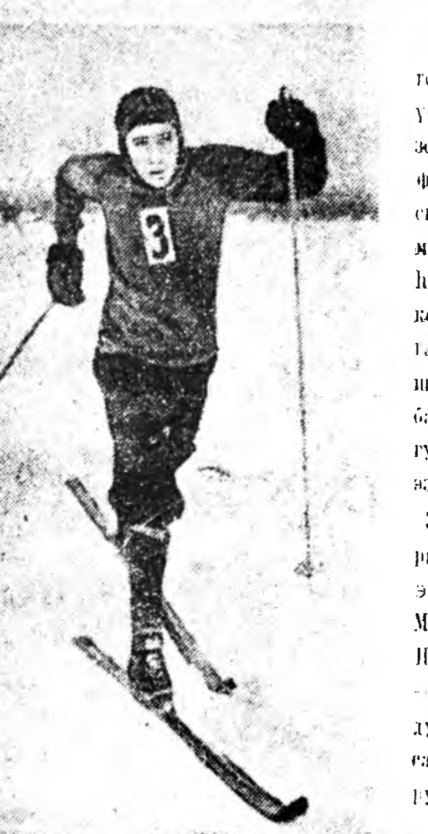
Соломо буйлуулха үшөө гурбадахи арга бии. Тэрэ Полянскын арга гэжэ нэрэтэй юм. Энэ аргаар тэжээл тон бэлэхэнээр буйлуулагдадаг тула колхоз бүхэндэ хэрэглэгдэхээр байна. Энэ аргаар бүдүүн тэжээл дабһанай хоёр процентнэ раствор соо силосовалагдажа, түргэнөөр эһээгдэдэг юм. Иимэ раствор аяар 21 градус хүйтэндэ хүрэдэг. Тиимэһээ нигтаар ябталагдаһан бүдүүн тэжээл нүхэн соогоо хүршэдэггүй, харин түргэн эһэдэг байна. Энэ арга энээнэй урда тээ хэлэгдээшэдэл тон адли юм. Мүн лэ дүрбэн таһалгатай траншей малтагдажа, ханануд ба оёорынь хабтагайгаар нюурлагдадаг. Хэршэгдэһэн 16 килограмм соломо ба мэхиинэдэ дабһанай 10 литр раствор холигдохо ёһотой. Иимэ раствор хэхын тула 10 литр уһанда 200 грамм юрын дабһа хайлуулха ёһотой. Хэршэгдэһэн соломо гү, али мэхиинэ траншей соо 15—20 сантиметр зузаан үенүүдтэйгээр хэгдэжэ, дээрэһээ дабһанай раствороор норгогдохо ёһотой. Тэрэнэй һүүлээр хэршэдһээсэ һайтар жэгдэлэн нигтаруулаад, траншейн таһалга бүхэниие модон хабхагаар хабхаглаад, дээрэнь хүндэ юумэ табиха ба дулаалха ёһотой. 3—4 суудхын турша соо тэжээл малда эдюулхээр болодог байна.

Малда эдюулэгдэхэһээ урид мэхиинэ заабол буйлуулагдаха ёһотой. Мэхииные тооһо шоройһоо сэбэрлэхын тула буйлуулхын урда тээ һаншаха шухала. Тиин малда үгэхэһөө урид тэрээнине заабол норгохо ёһотой юм. Хахуудһатай таряанай мэхиинье заабол ууралтуулжа гү, али эһээжэ малда эдюулхэ хэрэггэй. Тэжээл буйлуулхын тула кормокухня түхеэрхэ, соломо хэршэдэг машина ба кормозапарнигуудые колхоз бүхэн худалдажа абаха ёһотой.

Тэжээл һайнаар хадагалха, тэрээнине буйлуулжа малдаа эдюулхэ гэхэ мэтэ—тэжээл зүбөөр гаргашалха хэмжээ-ябуулганууд хадаа тэжээл ехээр арбилха ба малайнгаа үбэлжэлгые амжалтатайгаар үнгэргэхэ арга боломжо колхоз бүхэндэ олгохо байна.

К. Хангалова.
БМАССР-эй хүдөө ажахын Министерствын зоотехник.

Физкультура ба спортын Улан-Удын городской комитет декабриин 5-да убэлэй спортивна сезоной нээлгэдэ зорюулагдаhан санын заншалта эстафетэ унгэргэбэ. Эстафетэдэ городой спортивна общественуудай 48 команда хабаадалсаа. Эрэшүүлэй дундаhаа «Медик» гэжэ спортивна общественын команда, эхэнэрнүүдэй дундаhаа ПВЗ-тэй «Локомотивай» команда, эдиршүүлhээ № 1 hургуулиин команда, басагадай командануудhаа № 65 hургуулиин команда түрүү hууринуудые эзэлбэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: эстафетэдэ түрүү hуури эзэлhэн «Локомотив» общественын эхэнэрнүүдэй команда (зүүн гарhаа) М. Н. Лубкова, К. М. Сидорова, А. Г. Панифидникова. Хоёрдохи зураг дээрэ — эстафетэдэ илагша, эрэшүүлэй № 1 дунда hургуулиин командын гэшүүн сананша Владимир Тулшов финиш руу ерэжэ ябана.

З. Веснинагай фото.

„Багшанарай удэр" үнгэргэгдэбэ

Иволгын аймагай центртэ «Багшанарай удэр» hаяхан үнгэргэгдөө. «Багшанарай удэр» үнгэргэлгэ манай ороной худөө районуудта заншал болоhон байна. Энэ хадаа худөөгэй багшанарай эрдэм мэргэжэлые дээшэлүүлгэдэ тааралжатай формо мүн.

Холын худөөгэй hургуулинуудай багшанарые шухала лекцинүүд ба элидхэлнүүдээр саг соонь хангаха гээшэ олонхи ушарта бэрхэтэй байдаг. Мүн 3—4 хүндэ лекци уншахын тулада, лекторые 20—30 километр эльгээхэнь тааралжагүй байна.

«Багшанарай үдэртэ» суглараhан худөөгэй багшанар ойлгогдоогүй ба өөhэдынгөө hонирхоhон асуудалнуудые табижа, зохихо харюу абалаг, худэлмэриингөө дүй дүрщэл андалдан абалсадаг байна.

Иволгада үнгэргэгдэhэн «Багшанарай үдэртэ» худөөгэй 80 гаран багшанар сугларaa. Тэндэ 3 урок, методическа 2 элидхэл ба 1 лекци эмхидхэгдээ. Иволгын дунда hургуулиин багшанар Л. М. Загрядская, Г. З. Аюшеева ба В. С. Самбуева гэгшэд урогуудые зааhан байна. Сугларhан багшанар эдэ урогуудые эдэбхитэйгээр зүбшэн хэлсээ.

Багша Л. М. Загрядская «Элдэб температурада бододог хайлалта» гэжэ темээр 7-дохи «Б» класста химиин урок зааба. Методическа ба научно-теоретическэ талаараа энэ урок зүбөөр үнгэргэгдөө. hурагшадынь туршалга хэбэ. Табигдаhан асуудалнуудта зүбөөр харюусажа, hурагшад энэ урок hайнаар ойлгоhоноо харуулба. Багшанар энэ урок хангалтатай үнгэргэгдөө гэhэн сэгнэлтэ үгэhэн байна.

4-дэхи «Б» классай багша Г. Аюшеева естествознаниин урок, дүрбэдэхи «А» классай багша В. Самбуева түрэлхи хэлээр урок үнгэргэhэн байна. Урогуудынь мүн лэ hайнаар үнгэрөө. Багшанар тэдэ урогуудай зарим дутагдалнуудые тэмдэглээ.

Забhарлалгын hүүлээр методическа 2 элидхэл хэгдэбэ. Республикын үнинэй багшанарай нэгэн С. С. Шалтыков «Нэгэ янзын орфографическа дүрим», Иволгын дунда hургуулиин биологиин багша Н. Н. Табинаева «Естествознаниин урогто харуулан зааха принцип» гэhэн темэтэй элидхэлнүүдые хэбэ. Эдэ элидхэлнүүдые зүбшэн хэлсэлгэ ехэ hонирхолтой ба багшанарта ехэ туhатай байгаа. Гэбэшье, Иволгын аймагай гэгээрэлэй таhаг тус элидхэлнүүдые зүбшэн хэлсэлгэ эмхидхээгүй.

Политическэ ба научна эрдэм дэлгэрүүлхэ Бүхэсоюзна общественын болото гэшүүн Б. М. Митупов «Советскэ багшын моральна түхэл» гэhэн темээр багшанарта лекци уншаба. Энээнэй hүүлээр багшанарай вечер болоо.

«Багшанарай үдэр» үнгэргэхын тулада бэлэдхэлэй ехэ худэлмэри хэгдэхэ ёhотой. Гэбэшье, Иволгын аймагай гэгээрэлэй таhаг ба багшанарай союзай айком «Багшанарай үдэртэ» hайнаар бэлэдхэжэ шадаагүй. Аймагай худөөгэй hургуулинуудай олон багшанар «Багшанарай үдэртэ» хабаадаагүй.

Иволгада «Багшанарай үдэр» түрүүшынхеэ үнгэргэгдөө. Иимэ «Үдэрнүүд» хойшоноо үнгэргэгдэжэ байха бээзэ гэжэ найдагдана.

Манай республикын аймагуудта «Багшанарай удэр» үсөөн үнгэргэгдэнэ. Багшанарай дунда идейно-политическэ, методическа ба культурна худэлмэри дэлгэрүүлхэ hайн арга болохо «Багшанарай үдэрые» аймаг бүхэндэ эрхим бэлэдхэлтэйгээр, политическэ удха түгэлдэрөөр үнгэргэжэ байха шухала.

Аймагай партийна, советскэ ба комсомольско органууд «Багшанарай үдэр» үнгэргэлгэдэ хүтэлбэрилхы үүргэ дүүргэхэ ёhотой.

Б. Михайлов.

Пионернүүдэй Ордондо болоhон уулзалга

hаяхан республикын hургуулинуудай пионервожатанар, БЛКСМ-эй айкомуудай hургуулиин залуушуулай ба пионернүүдэй таhагые даагшад уранзохёолшодтой уулзаба. Энэ hонирхолтойгоор үнгэрhэн уулзалгада нүхэр Ц. Дамдинжапов «Бурят-Монголой поэзи эб найрамдал хамгаалгын түлөө тэмсэлдэ» гэhэн элидхэл хэбэ.

—Эдэ үдэрнүүдтэ манай Эхэ ороной столицада—эб найрамдал хамгаалгын штаб болоhон алдарта Москвада эб найрамдалай тала баригшадай Бүхэсоюзна конференци болоод дүүрэбэ,—гэжэ элидхэлшэ хэлэнэ. Оронойманай бүхы уранзохёолшод, тэрэ тоодо манай Бурят-Монголой зохёолшодшье амгалан тайбан ажалые, коммунизмын агууехэ барилгануудые магтан дуулана, мүн дайе үүдхэгшэдэй хорото муухай хэрэгүүдые хайра гамгүйгөөр элиишэлнэ.

Элидхэлэй hүүлээр уранзохёолшод Хоца Намсараев, Цэдэн Галсанов, Данри Хилтухин, драматург Намжил Балдано, залуу поэдүүд Дамба Жалсараев ба Чимит-Рыгзын Намжилов гэгшэд өөhэдынгөө зохёолнуудые уншаа.

Уулзалгада хабаадалсагшадай зүгhөө нүхэр Зеленская (Кабанск) үгэ абаад, иигэжэ хэлэбэ:

—Манай республикын уранзохёолшод өөhэдынгөө зохёолнууд соо арадайнгаа hанал бодолые зүбөөр харуулна. Иимэhээнь бидэнэр драмкружогуудта, вечернүүдтээ тэдэнэй шүлэгүүдые уншанабди, арад зон үгаа халуунаар угтана.

Үгынгөө эсэстэ нүхэр Зеленская Цэдэн Галсановай «Тоншлогты саашаа Кореяhаа» гэhэн шүлэг уншаа.

КОРЕЯДЭХИ СОБЫТИНУУД

АРАДАЙ АРМИИН ГЛАВНА КОМАНДОВАНИИН МЭДЭЭСЭЛ

ПХЕНЬЯН, декабриин 1. (ТАСС). Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын Арадай армиин Главна командовани мүнөөдэр иигэжэ мэдээсэбэ:

Арадай армиин соединениинүүд Хитадай арадай hайндуратанай частьнуудтай нигта хани харилсаатай ябажа, октябриин 26-hаа ноябриин 25 хүрэтэр американо-англиискэ агрессивнэ сэрэгүүдтэ ба лисынмановска марионеточнэ армида ехэ сохилтонуудые хэжэ, тэдэнэй добтолгые таhалдуулба.

Дайсанай 39.859 солдадууд ба офицернүүд алагдаhан, шархатаhан, плендэ абтаhан байна.

Элдэб түхэлэй 1055 винтовко, 251 хүнгэн пулемёт, 109 хүндэ пулемёт, 41 радиоустановко, 104 телефонно аппарат, олон тоото hомо хэрэгсэлнүүд ба сэрэгэй ондоо эд зөөри абтаба. Элдэб калибрын 91 ехэ буу, 131 танк, 31 автомашина үгы хэгдэбэ. 1 эсминец, 4 тральщик ба ондоо 7 корабль шэнгээгдээ, дайсанай 1 эсминец ба ондоо 5 корабль гэмтээгдээ. Дайсанай 3 корабль абтаба. Дайсанай 162 самолёт унагаагдаа, 36 самолёт гэмтээгдээ.

ПХЕНЬЯН, декабриин 5. (ТАСС). Арадай армиин соединенинүүд Хитадай арадай hайндуратанай частьнуудтай нигта хани харилсаатай ябажа, американо-англиискэ интервентнүүдтэ ба лисынмановска сэрэгүүдтэ эсэргүү хамгаалалтын байлдаануудые бүхы фронтнууд дээрэ хэжэ, тэдэнэй хүнүүдтэ ба техникэдэ ехэ гээлтэ хоролтонуудые ушаруулна гэжэ Корейскэ Арадай-Демократическа Республикын Арадай армиин Главна командовани мүнөөдэр мэдээсэбэ.

Декабриин 4-дэ Арадай армиин частьнууд зүүн фронтын бүхы участогууд дээрэ дайсанай тагнуулай отрядуудта эсэргүү байлдаануудые хэhэн байна.

Янгуhаа хойгуур Арадай армиин частьнууд дайсанай гурбан добтолгые амжалтатайгаар гэдэргэнь сохёод, тэрээндэ ехэ гээлтэ хоролтонуудые ушаруулаа.

Центральна ба баруун фронтнууд дээрэ онсо хубилалтанууд болоогүй.

Арадай армиин зенитнэ частьнууд ба дайсанай самолёдуудые агнан буудагшадай отрядууд дайсанай 5 самолёт унагаагаа, дайсан Ань бень, Сукчхонь ба Мансон шадарай амгалан нютагуудые зэрлиг муухайгаар бомбодоhон ба пулемёдоор буудаhан байна.

Францийн ажалша эхэнэрнүүдые хамгаалха суглаан

ПАРИЖ, декабриин 3. (ТАСС). Ажалша эхэнэрнүүдые хамгаалха ниитэ национальна суглаан металлистнуудай парижска байшанда болобо. Профсоюзна элдэб организацинуудта хамаатай Францийн 4 миллион ажалша эхэнэрнүүдые түлөөлhэн 1200 делегатканууд суглаан дээрэ байлсаба.

Суглаанай эхиндэ делегаци hунгагдажа, эб найрамдал тээшэ Францийн эхэнэрнүүдэй эрмэлзэдэг дура хүсэл мэдүүлhэн резолюцине ООН-эй Генеральна Ассамблейн 6-дахи сессиин делегадуудта барюулхын тула Шайо ордондо ошоhон байна.

Ажалай бүгэдэнитын конфедерациин секретарь Ольга Турнад элидхэл хэбэ. Тэрэ хадаа Францийн ажалша эхэнэрнүүдэй хүндэ байдал тухай, капиталистическэ хэрзэгы шэрүүн дарлалта, бага салин хүлhэ ба худэлмэригүйдэлгэ тухай сугларагшадта хэлэбэ.

Үгэ хэлэhэн эхэнэрнүүд хадаа худэлмэригүйлэлгэдэ ба дарлалтада эсэргүү, ажалша эхэнэрнүүдэй салин хүлhэ дээшэлүүлхын түлөө, дэлхэйн шэнэ дайнай аюул усадхахын түлөө тэмсэхэ шухала гэжэ тэмдэглэбэ.

Лондонско портдо забастовкын хүдэлөөн болоно

ЛОНДОН, декабриин 3. (ТАСС). Рейтер агентствын мэдээсэhэнэй ёhоор, лондонско 7 мянган докернууд (лондонско портын бүхы докернуудай гурбанай нэгэ хуби) үлүү сагаар худэлмэрилхэ ябадалhaa арсаhанайнгаа түлөө худэлмэриhөө зайсуулагдаhан 200 худэлмэрншэд-лихтернүүдтэй нэгэн hаналтай байhанай тэмдэг болгон, үлүү саг худэлмэрилхэ ябадалhaa арсаха гэжэ шиидэhэн байна.

Иракска правительствын шиидхэбэри

БЕЙРУТ, декабриин 4. (ТАСС). Бейрутска радиогой мэдээсэhэнэй ёhоор, Ирагай министрнүүдэй Совет Сиридэхи шэнэ ёhо журамые мэдэрхэгүй гэhэн шиидхэбэри абаа. Полковник Шишеклиин ябуулганууд хуули буса байна гэжэ тэмдэглээд, министрнүүдэй Совет энээн тухай арабска бусад оронуудай мэдээндэ хүргэхые шиидэбэ.

Сиридэ болоhон сэрэгэй переворот тушаа

БЕЙРУТ, декабриин 4. (ТАСС). «Аль-Байрак» гэжэ ливанска газетын мэдээсэhэнэй ёhоор, ноябриин 29-дэ Сиридэ сэрэгэй переворот хэhэн полковник Шишеклиин захиралтаар гражданска губернаторнууд тушаалhaa гаргагдаа, тэдэнэй орондо сэрэгэй губернаторнууд томилогдожо, арадай демонстрацинуудые дараха талаар үргэн эрхэ тэдээндэ олгогдоhон байна.

Гэхэтэй хамта, арадай партиие hүүлэй саг хүрэтэр толгойлжо байhан хүтэлбэрилхы хэдэн ажал ябуулагшад сэрэгэй трибуналай суудлэ үгтөө. Газетын бэшэhэнэй ёhоор, тэдэнэр «урбалта хэбэ гэжэ гэмнэгдээ».

Американска самолёдууд Пхеньянние зэрлиг муухайгаар бомбодоо

ПХЕНЬЯН, декабриин 4. (ТАСС). Мүнөөдэр американска реактивна самолёдууд истребительнүүд Пхеньянай хүн зонтой кварталнуудые дахин бомбодоhон ба пулемёдоор буудаhан байна. Удаан байжа дэлбэрхэ хэдэн бомбо горед дээрэ дахин хаягдаа. Американска агаарай дээрмэшэдэй зэрлигээр добтолходо, хүнүүд алагдаhан ба шархатаhан байна.

Суэцкэ каналай зонодохи байдал тушаа

ПАРИЖ, декабриин 4. (ТАСС). Мүнөөдэр Суэц городой улицануудта англиiiска сэрэгүүдэй ба египетскэ полицинхидай хоорондо шэнэ тулалдаан болоо гэжэ Франс пресс агентствын корреспондент Каирhаа дамжуулна. Каирта хүргэгдэhэн түрүүшын мэдээнүүдэй ёhоор, буудалдаанай үедэ 20 египтянин ба 2 англичанин алагдаа.

Кореядэ американска интервентнүүдэй хэhэн гэмтэ хэрэгүүд

ПЕКИН. (ТАСС). Кореядэхи американска сэрэгэй пленэйхид хадаа Кореядэ американска сэрэгүүдэй хэhэн зэрлиг гэмтэ хэрэгүүдые элирүүлhэн мэдүүлгые улаан хэрээhэнэй Хитадай общественын медицинскэ отрядуудай гэшүүдтэ хэhэн байна. Сэрэгэй пленэйхид хадаа тэдээндэ ба тэдэнэй бүлэнэртэ эсэргүү хэhээлтэ мүрдэлгые американска правительствын хэхэгүйн тула нэрэ обогыень нэртэхэгүй гэжэ улаан хэрээhэнэй общественые гуйба.

1-дэхи мотомеханизированнэ дивизиин солдадай бэшэhэн мэдүүлгэ эндэ харуулагдана:

Би 1950 оной сентябриин 6-да Кореядэ ерээб, тиин дары байлдаанда оруулагдаhан байнаб. Фронт дээрэ Тэгугэй райондо байжа, 1-дэхи мотомеханизированна дивизидэ бронебойщигоор алба хэhэн байнаб. Хүнүүдые дээрмэдэжэ ба хюдажа, олон зуугаад деревнеэр үнгэрөөбди. Солдадууд дуратай юумэеэ буляажа абаа, эхэнэрнүүдтэ, тэрэ тоодо хүгшэн эхэнэрнүүдтэ хододоо хэрзэгы шэрүүнээр хандадаг байгаа. Олохон хүнүүдые арестовалаад, хэрэгыень хаража үзэнгүйгөөр, сүүдгүйгөөр, буудажа аладаг байгаа. Заримдаа солдадууд гэртэ орожо, ямаршье шалтагаангүйгөөр гэр шатаадаг байгаа. Тэгугэй дэргэдэхи нэгэ деревнидэ бүхэли батальон сэрэг гэрнүүдтэ орожо, хэрэгтэй юумэеэ дээрмэдэн абаад, удаа тээнь гэрнүүдые шатаагаа. Тэндэхи олохон хүнүүдые hэшхэлгүйгөөр буудан алаба. Энээние харахада жэгшүүритэй байбашье, энэнь юрын хэрэг болоhон байна. Буруу хэрэг гэжэ энээние хэншье тоолоогүй, ушарынь кореецүүдэй ами наhаниинь американска солдадуудта юушье бэшэ юм.

Саривонь городто гурбан үдэр байхадаа би бузар юумэ харааб. Түрэхэ эхэнэрые американска хоёр солдадай хүсэрхэн эдлэжэ байхыень харааб. Олохон солдадууд эхэнэрнүүдэй хойноhоо агнадаг байгаа. Хүсэрхэн эдлэлгэ юрын үзэгдэл болоhон байна. Американска нэгэ солдат корейскэ багша басаганиие үдэр дунда барижа абаад, хүсэрхэн эдлэхые hэдэбэ. Дүтэ байhан часовой тэрэ басаганиие орхихыень солдадта хэлэхэдэнь, солдат уурлажа, часовой тээшэ буудаhан байна.

Тахяа ба үндэгэ хулгайлха, мал хюдаха, полинууд дээрэ рис шатааха, гэр эбдэжэ түлихэ ушарнуудые американска солдадууд олон удаа гаргаба. Өөhэдыгөө зугаалуулхын ба хүхихын тулада американска солдадууд гартаа буу барижа эдэ бүгэдые хэhэн байна.

Офицернүүд эдэ бузар аашануудта hаад хэхые оройдоошье оролдодоггүй юм. Офицернүүд эдэ гэмтэ хэрэгүүдэй түлөө бүхы гэмые урда кореецүүдтэ тохохые оролдоно, Кореядэ тэдэнэй ерэhэн ябадалдань кореецүүд гэмтэй юм гэжэ американска солдадуудта ойлгуулхые оролдодог байна.

Олохон ушарта американска офицернүүд корейскэ пленэйхидые урда корейскэ полицида үгэдэг, тэдэниие зобоохыень ба буудажа алахыень зүбшөөдэг байгаа. Иимэ ушарнуудые би олон удаа харааб, урда корейскэ арми зэрлиг муухай юм гэжэ мэдэхэб. Американска правительствын зүгhөө буу зэбсэг ба hомо хэрэгсэлнүүдые үгөөгүй hаань, тэрэ арми байхагүй hэн.

Энэ дайнай ямар ушарhаа хэгдэжэ байhан тухай американска солдадуудта оройдоо хэлэдэггүй юм. Коммунизмын дэлгэрэлгэдэ hаад хэхын ба Америкые хамгаалхын тулада энэ дайн хэгдэжэ байна гэжэ хэлэдэг юм. Илендэ ороо hаамнай бидэниие буудажа алаха гэжэ бидэнэртэ хэлэдэг юм.

Хойто кореецүүд США-да аюул ушаруулнагүй гэжэ мүнөө би этигэжэ абааб. Хайшан гэжэ аюул ушаруулжа шадаха гээшэб? Нүгөө талаhаа, эндэ манай хэhэн бүхы юумэ хадаа кореецүүдые хюдаха ба тэдэнэй эд зөөрине усадхаха ябадал болоно гэжэ этигэбэб. Американска солдадууд дээрэhээ захиралта абажа, эдэ бүгэдые хэжэ үргэлжэлhөөр байна. Манай солдадууд улхагүй энэ дайнда хабаадаха дурагүй, энэ дайнhаа мултархын тулада тэдэнэр бэедээ хоро хүргэнэ. Плендэ абтаhан сагhаа хойшо би бодото байдал тухай ехэ юумэ мэдэжэ абааб. Намайе мэхэлээ, хитадууд манай ёhотой ханинар юм гэжэ би мэдэжэ абааб. Энэ дайн американска арадта бузар юумэ асарна, тэрээндэ юушье үгэнэгүй, тэрэнэй хүбүүдтэ гансахан үхэл асарна. Үсөөн бүлэг монополистнууд лэ энэ дайнда баяжана.

США-да яаралтайгаар зэбсэгжэлгын хойшолонгууд

США-да үйлэдбэриие сэрэгэй замда оруулhан ябадал, яаралтайгаар зэбсэгжэлгэ хадаа промышленностиин гражданска hалбаринуудые хааха, ажалшадай материальна байдал саашадань муудуулха ябадалда хүргэнэ. Гурбадахи кварталда США-да үргэн хэрэглэлэй эд товарнуудые үйлэдбэрилгэ нэгэдэхи квартал тай сасуулхада 40 процент шахуу хороогдоо. «Уолл-стрит Джорнэл» гэжэ газетын мэдээсэhэнэй ёhоор, энэ оной сентябрьда ноохон бүдүүлые үйлэдбэрилдэг предприятинуудай бүтээсэ 1946 оной хэмжээнэй оройлоо 60 процентнь болоhон байна. Энэ оной март hарынхитай сасуулхада, гутал бүтээн гаргалга ноябрь соо 30 гаран процентээр багадхагдаба. Гражданска үйлэдбэриие багадхалга худэлмэригүйдэлгын саашадаа үргэхэ ябадалда хүргэнэ.

Орон дотор юумэнэй сэнгүүдэй мүнөө ургаhан ушарhаа, американска ажалшад шухала эд бараа хэрэглэхэ ябадалаа улам багадхаха баатай болоо. Чикагодахи мяхаконсервнэ заводой нэгэ худэлмэришэнэй мэдүүлгые Федерейтед пресс агентство hая дамжуулба. «Юумэнэй сэнгүүд ургажа байна, —гэжэ тэрэ хэлэбэ, — манай салин хүлhэн бага болгогдоно. Тиимэhээ сар шэнгеэр худэлмэрилдэг болобошье, үри шэрэдэ улам ехээр ороно. Үхибүүдтэй хүнүүд тэдэнээ тэжээхэ аргагүй байна».

Кореядэхи дайн ба США-да буу зэбсэгүүдые яаралтайгаар түхеэрэлгэ хадаа Уолл-стридэй миллиардернүүдтэ ба миллионернүүдтэ ушаргүй ехэ олзо асарна. Тиихэдэ оронииие милитаризацилга хадаа американска ажалшадые улам ехээр үгырүүлнэ, тэдэниие үлэсхэлэндэ хүргэнэ.

(ТАСС).

Шатар...

Шатараар СССР-... түрүү hуури эзэлхы... түлөө

Арбан хоёр турай hүүл...

Шатараар ороной түрүү ... эзэлэлгын дүүрээгүй парти... декабриин 4-дэ Союзуудай Б... гай Октябрьска зал соо ... дүүргэбэ.

Гроссмейстер Смыслов ... наадаа. 58 ябалгын hүүлээр ... манов илагдаба.

Хоёрдохи партиие Смыслов ... магиндай наадажа, Симагин ... дээ.

Ботвинник Керес хоёр ... тэнсэбэ. Аверба Аронин... гээ. Петросян—Бронштейн, ... ревский—Котов, Копылов—Ав... ба Петросян—Ботвинник гэ... партинууд тэнсэлгээр дүүрэбэ ... нин Моисеев гэгшэдэй парти... шолуулагдаа.

12 турай hүүлээр гроссм... Смыслов ба мастер Геллер ... тус бүри 8,5 очкотой болоожо, ... зэргэдэ ябана. Гроссмейстер ... винник ба мастер Аверба ... тус бүри 7,5 очкотой, СС... чемпион Керес 7 очкотой ба ... рээгүй 1 партитай, Москвагай ... пион Петросян ба Ленинградай ... пион Тайманов тус бүри 7 оч... гроссмейстер Котов—6,5 ... болоо.

Мүрысөөнэй дүүрэхэ хүрэтэр ... тур үлэбэ.

Шатараар ороной түрүү ... эзэлэлгын 13-дахи тур декаб... 6-да болохо байна.

(ТАС...)

Репертуарна шэн... материалнууд

Культурно-гэгээрэлэй эмхи ... гаануудай республиканска ... ни бурят-монгол ба ород хэл... дээрэ hүүлэй үедэ хэблэгдэhэн ... нэ материалнуудые худөөгэй ... буудта, уншалгын байшан... эльгээбэ.

Тэдэ материалнуудай тоодо ... ба бурят-монгол дуунууд, ... нүүд, хүгжэмэй зохёолнууд ... соо. Жэшээлхэдэ, «Дэлхэйдэ ... найрамдал», «Залуу наhан», «... радна сборник» гэжэ номууд ... Тэдээн соо нэгэ актай пье... рассказууд, шүлэгүүд ба ду... оронхой.

Бурят-монгол хэлэн дээрэ ... дэhэн эстрадна сборнигто «Э... рамдалай түлөө», «hалаа ... дээрэ», «Эржэмагай эдэбхи» ... нэгэ акттай пьесэнүүд ба бусад ... лэгүүд, дуунууд оронхой.

Мүн СССР-эй арадай ду... ба «Мэдэгмаша» гэжэ оперы ... хэдэн дуунууд нотонуудтаяа ... гээгдэhэн байна.

Спортивна сезоной нээлгэ болобо

Мухаршэбэрэй аймагай фи... тура ба спортын комитет ... спортивна сезониие саяын ... сөөгөөр нээбэ. Энэ ... Мухаршэбэрэй дунда hургуу... Шэнэ Заганай ба Хараш... дологоонэй hургуулинуудай ... рагшад, аймцентрын ... шадай командануудай ... Эндэ «Колхозник» обществ... түрүүшынхеэ хабаадалсаhан ... 5 километрын командна ... да Харашэбэрэй дологоонэй ... гуулиин команда 1-дэхи hуури ... харшэбэрэй дунда hургуули ... 2-дохи hуури эзэлээ.

Тус бүриин уралдаанда 10 ... метрын зайе 57 минута 25 ... соо гаталhан П. П. Дворяки... hуурида гараа.

Басагадай дунда болоhон ... дометрын уралдаанда 9-дэхи ... hай hурагша Анна Кузовки... хи hуури эзэлбэ.

Түрүү hууринуудые ... үнэтэ бэлэгүүдээр шагнагда...

Н. Азар...

Харюусалгата ре... Б. А. ОЧИР...

Мүнөөдэр кино театрнуудта

«ПРОГРЕСС» кинотеатр ... гэжэ эрэен гурбэhэн» (11 час ... тала, 14 час 30 минутада. 16 ... «Заахан эжы» (18, 20 ба 22 ча...)

«ЭРДЭМ» кинотеатр — «... бууд» (11 ба 13 часууда), ... садар» (15, 17, 19, 21 часууд) ... гарын турэ» (23 часта).

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—23, заместителя редактора—7-85, отв. секретаря—3-23. Отделов: партийной жизни, культуры и быта—4-52, сельскохозяйственн... промышленности—6-84, мест. информации и писем—6-84. Для междугородных переговоров 16.

Н—03740. Типография Управления полиграфической промышленности, издательств и книжной торговли при Совете Министров БМАССР. Тираж 10.00...